

ELŐFIZETÉS

HÉLYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hétra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hétra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos pótló sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitóléte pótló sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, március 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az adócsata.
- Elodázott veszedelem.
- Vámháboru előtt?
- Az aradi sportegyesületek fuziója.
- „Napi husz korona jövedelem.”
- Lefokozták Mihájlovis Gézát.
- Kétezer koronás pásztoróra.
- Marcias kabaré az utcán.
- A mosolygó világ.
- Leányvélemény a szerelem iskolája ellen.
- Augusta főhercegnő a Rökuskórházban.
- A háztulajdonos-primadonna.

Hazugságok.

Arad, március 11.

A politika nem tud meglenni hazugságok nélkül. Ezt a tételt egyszer Wekerle miniszterelnök úgy variálta, hogy a politikában kezet fogunk olyan emberekkel is, akikkel egyébként nem állunk szóba. Vagyis a politika egészen más valami, mint a becsületes, mindennapi élet. A politikában hazudhatunk, szóba állhatunk becsületes emberekkel, a politika nevében ámíthatunk és félrevezethetünk mindenkit, nem követünk el vele becsületes dolgot. A politika elviseli, sőt egyenesen megkívánja a legnagyobb hazugságokat. Olvastuk például Taft, az új amerikai elnök székfoglalóját és abban azt a kijelentést, hogy ő hiva a hágai békebiróságnak és a háborúk helyére a nemzetközi döntőbírói szerződéseket tenné. Ugyanakkor pedig a flotta kibővíté-

sét és a milícia helyére állandó, nagy, rendes hadsereg állítását követeli.

A hágai bíróság emlegetése tehát szokásos hazugság, amelyet Taft is elkövet, csak azért, mert bizonyos hazugságok vele járnak a politikával és azokat nem lehet kikerülni. A fejedelmeknek vagy az államfőnek békét kell prédikálnia. Neki mindig azt kell hazudnia, hogy ő a békét akarja. Akkor is, mikor a háború mellett kardoskodik. Ez a fejedelmi szokás, amely minden államfőt kötelez. És emellett divat is. A francia sereg már a porosz határon volt és III. Napoleon azt táviratozta Viktória királynőnek, hogy a szívének minden dobbanása a békéé. Taft is a szokásos hazugságok rabja, mikor az államhatalom legfőbb méltóságát foglalva el, ugyanakkora hazugsággal kezdi, mint elődei és koronás kollégái kezdték.

Vajjon mosolyog-e magában az olyan okos ember, mint Taft, mikor kimondja a hágai békebiróságról fogalmazott mondatát? Vajjon gondolt-e arra, hogy milyen sok ezer ember mosolyog, mikor beszédének egyik részében a nagy hadseregtartás szükségének, a másokban pedig a hágai békebiróságok nagyszerűségének a fejtegetését olvassa? Bizonyára gondol, sőt tudja is, hogy nevetséges dolog Hágáról beszélni, mikor az egész világ állig felfegyverkezve, izgalmas türelmetlenséggel várja: lesz-e háború. De azért mégis beszél róla, sőt

a komolyság igényeivel beszél, mint államfőnek sulyt kell helyezni minden mondatára, minden szavára. Mi mosolygunk, mikor olvassuk, két ségtelenül ő is mosolyog magában, mikor mondja, azonban mégis elmondja és hivatalosan azt kell akarnia, hogy komolynak tartsák.

A politikában általában nem törődnek azzal, hogy hisznek-e az emberek a hazugságoknak. Komoly képpel kiadnak cáfolatokat, amelyek olyan tényekre vonatkoznak, amikről mindenki tudja, hogy igazak. A cáfolók is tudják. Sőt azt is tudják, hogy közönség egy szót sem fog hinni cáfolatból. De azért mégis cáfolnak. Mégis hazudnak. Azzal a pretenzióval hazudnak, hogy el fogják hinni a hazugságukat. Ez politika. Egy fegyvere a politikának, amelyet azért használnak, hogy elfogadottá tegyék a hazugságot. Hogy általánossá, szokássá váljék és így néha jótékony hatása legyen, mikor hazudni legalább is kötelesség. Néha jól is esik a hazugság, bár tudjuk, hogy az, sőt nélkülözhetetlen is. De bizonyos illúzió nem maradhatuának fenn és bizonyos vágyak nem születhetnének, ha a hazugság nem lenne elfogadott, szokásos fegyvere a politikának.

És maga a politika is kénytelen gondoskodni róla, hogy a hazugság elfogadott eszköz legyen, mert a politikus néha csak hazugsággal segíthet helyzetén és ha a hazugság a poli-

Divatos öngyilkosságok.*

Ira: Virostek Győző dr., mentőegyesületi főorvos.

Ha az utóbbi időben mind gyakoribb öngyilkosságok statisztikájában a különböző öngyilkossági nemeket megfigyeljük, akkor azt látjuk, hogy a lúgkő mérgezés a leggyakrabban előforduló öngyilkossági nemek közé tartozik. Arra nézve pedig, hogy valamelyik öngyilkossági nem miért és miképpen válik gyakoribbá, szintén érdekes megfigyelések vannak.

Tapasztalás igazolja, hogy például az egyes öngyilkossági nemek használatosságában bizonyos divatszzerűség állapítható meg. Azaz, hogy az öngyilkossági nemeknek is meg van a maga divatja, akár csak a ruházatkodásnak. És épen úgy változik is. Ez az állítás ugyan az első pillanatra különösnek látszik, de mégis igaz. E divat megteremtője az ugynevezett szenzációs öngyilkosságok részletes leírása. Az újságokban például megjelenik egy feltűnést keltő öngyilkosság, melyben — mondjuk — a társadalomnak egyik közismert, kiváló alakja öngyilkosságából agyonlőtte magát és szörnyet halt. Ez érdekes eset. Mint ilyen természetesen általános feltűnést és érdeklődést kelt mindenfelé s mohón olvassák. Az eset megragadja az emberek figyelmét s bizonyos ideig megmarad az emlékekben is. Kiváltképpen az öngyilkosjelöltekében, akik maguk is foglalkoznak már

hosszabb-rövidebb idő óta az öngyilkosság eszméjével.

Sok öngyilkosjelölt végzetes tettének végrehajtása előtt nincs tisztában még azzal, hogy életének kioltására melyik nemet is válassza az öngyilkosságnak? T. i. melyik is volna az, mely kínlás nélkül biztos halált okoz. Gondol egyikre, másokra is, de nem tud megállapodni. Ebben a bizonytalanságában segítségére jön a fent említett szenzációs eset, — mondjuk a rögtöni halált okozó revolvergolyó — mely olyan hatással van rá, hogy ő is a fegyvert választja. A példa hat s így ragad egyik öngyilkosjelöltre a másikra. Ily módon válik divattá egyidőre a fegyver használata, vagyis az önlövés, mint öngyilkossági nem. Addig, míg nem valamelyik nevesebb öngyilkosjelölt ötlet-szerűen valami más nemet az öngyilkosságnak választja. Mondjuk, az emeletéről való leugrást. Ez az öngyilkossági nem is talál követőkre, s egy bizonyos ideig ez a nem az öngyilkosságnak ismétlődik sürűbben a nyilvánosságra jutott öngyilkosságok között. Szóval, ily módon válik egyik vagy másik öngyilkossági nem divatossá s váltja azt fel egy másik.

Hogy az egyes öngyilkossági nem közül melyik válik gyakoribbá, arra nézve kétségtelenül lényeges befolyást gyakorol annak könnyebb, vagy nehezebb hozzáférhetősége, megvalósítása. Mert minél könnyebb a megvalósítása, annál gyakoribb és minél nagyobb akadályba ütközik annak kivitele, annál ritkábban is szokott az előfordulni. In-

nen van az, hogy pl. a medicinális mérgekké ritkábbak az öngyilkosságok, mint az ipari és háztartási célokra is használatos mérgekké. A medicinális mérgek, mint tudjuk, nehezen hozzáférhetők, mert azok szigorú ellenőrzés mellett csak orvosi rendelésre szolgáltathatók ki, míg az ipari és háztartásban is használatos mérgeket minden ellenőrzés nélkül szabadon árusítják, s azért könnyű a hozzáférést beszerezésük. Ezen szabadon árusított s könnyen beszerezhető mérgek között első helyen áll a lúgkő, lugeszencia, mosószóda.

A lúgkő, mint tudjuk, ez időszerint a háztartási cikkekhez sorozható. Használják mosáshoz, suroláshoz stb. Beszerzése könnyű. Hozzá juthat mindenki, aki akarja. Olesó. Hogy mérgező, tudja mindenki. Ilyen körülmények mellett könnyen érthető, ha az életveszélyes, cselédek s általában az alsóbb néosztályhoz tartozók, de különösen a nők, mi kezük ügyében lévő mérget, a lúgkővel használják többnyire öngyilkossági szándékkal végrehajtására. Előfordul ugyan a lúgkő, mint öngyilkossági nem az intelligens nőknél is, de csak ritkán. Ennek oka pedig nyilvánvalóan az intelligens nők nagyobb értelmi fokában keresendő. Tudni kell ugyanis, hogy a lúgkő nem az a mérgező, mely feltétlenül alkalmas volna az élet azonnali kioltására. A lúgkő kétségtelenül veszedelmes szer, de nem annyira, mint tulajdonképpen mérgező, hanem inkább a maró hatása miatt. Mint maró szer u. i. megtámadja vele érintkezésbe jövő nyálkahártyát s azt ro-

* A Hírtörvénység legutóbbi számából.

tában nem volna szokásos, megengedett eszköz. akkor a politikus vagy amiatt bukna el, amit le akar tagadni, vagy amiatt, mert hazudott. Így hát a politikai mesterkedés nemzedékről-nemzedékre átveszi ezt a használható szerszámot és a legnagyobb öntudatlansággal fejleszti a szokást, amely otthonossá teszi a politikában a hazugságot és köztudattá emeli azt a tényt, hogy a politikai hazugság senkit sem becstelenít. És bár a lelkek mosolyognak, mikor a nagy hazugságok elhangzanak, a hazugságot a politikából kiirtani többé nem lehet. A politikusnak ez mentő, támadó, sőt néha diszitó szerszáma is és nincs senki, aki le tudna róla mondani.

Az adócsata.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, március 11.

A képviselőház mai ülésének egy fontos eseménye volt az, ami a végén történt. A parlament ugyanis részleteiben is elfogadta a jövedelmi adóról szóló javaslatot.

Részletes tudósításunk a következő:

Justh Gyula elnök tíz óra után nyitja meg az ülést.

Jegyzőkönyv hitelesítés után

Moitsy Pál, a pénzügyi bizottság elnöke bejelenti, hogy az állami szénbányák fejlesztéséről szóló javaslatot a bizottság letárgyalta. Kéri annak kinyomatását és szétosztását.

Következik

a jövedelem adóról

szóló javaslat folytatólagos tárgyalása.

A 42. és 43. szakaszokat Mezőfi Vilmos hozzászólása és a miniszterelnök felvilágosító kijelentései után változatlanul elfogadják.

A 44-ik szakasznál

Vázsonyi Vilmos módosítást ajánl, amelyben az üzleti könyvek megvizsgálását csak az esetben lehessen az adókiivetésnél fogantatni, ha ahhoz a fél hozzájárul.

Sándor Pál: A nyereség és veszteség-számla elmutatási kényserét aggályosnak tartja.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az adókiivetésnél megállapított elv, hogy ha a fél nem akarja az üzleti könyveket megmutatni, akkor az adókiivetést más alapon hajtják végre.

Szükséges azonban, hogy a bizottság is kívánhassa a könyvekbe való betekinthetést. Egyébként Vázsonyi módosítását elfogadja.

A Ház a szakaszt Vázsonyi módosításával fogadja el.

A 45-ik szakasznál

Mezőfi Vilmos úgy kívánja módosítani a szakaszt, hogy az adómegállapítás külső jelek alapján ne történhessenek.

Wekerle miniszterelnök: Abszurdnak tartja Mezőfi kívánságát. Adót belső jelekből, mondjuk valaki lelkiismeretéből nem lehet megállapítani. (Derűtség.) A szegény emberrel meg pláne oskás a lakásáról, tehát külső valamiből lehet megállapítani, hogy nincs vagyona.

A Ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

A 46-ik szakaszhoz ismét

Mezőfi Vilmos szól. Azt kívánja, hogy az adókiivetésnél az üzleti versenytársak tanuként és mint szakértők is kihallgattassanak.

Sándor Pál: Egészségtelen dolog volna, ha a közvetlen konkurrenciákat, az egy kenyér után szaladókát állítanák egymással szembe. Ugy kívánja a szakaszt módosítani, hogy ne egy kis körzetben levők, hanem egyfajta üzlettel bírók hallgattassanak ki, mint szakértők.

Wekerle miniszterelnök hozzászólása után, a szakaszt Sándor Pál módosításával fogadják el.

A következő szakaszokat egészen az 50-ig, vita nélkül fogadják el.

Az 50-ik szakasznál

Mezőfi azt óhajtja, hogy az adókiivetés után az esetleges felebezést elsőnek a kincstár képviselője jelentse be.

Vázsonyi Vilmos hozzájárul Mezőfi módosításához és stílus módosítást proponál.

Wekerle Sándor: Nem járul hozzá az ajánlott módosításokhoz.

A Ház ily értelemben határoz.

Az 51—54-ig szakaszig nincs vita.

Az 55-ig szakasznál

Vázsonyi Vilmos módosítást ajánl, mely szerint az adófelszámolási bizottságban a törvényhatóság által választott tagok legyenek többségben a kormány által kinevezett tagokkal szemben.

A miniszterelnök hozzászólása után a szakaszt változatlanul fogadják el.

56—57. szakaszokat vita nélkül fogadja el a Ház.

58-ik szakaszt

Vázsonyi Vilmos felszólalása és a miniszterelnök kijelentései után változatlanul fogadják el.

59., 60. szakaszokat vita nélkül fogadják el.

61-ik szakasznál módosításokat ajánlanak Vázsonyi Vilmos, Mezőfi Vilmos és Kelemen Samu.

Kelemen Samu csatlakozik a Vázsonyi ál-

tal ajánlott módosításhoz, amelyben bizonyos jövedelmek az adóalap alól kivétessenek.

Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy szívesen hozzájárul Vázsonyi módosításához. (Helyeslés.)

A 70-ik szakaszig vita nélkül jutnak el.

A 71-ik szakasznál

Vázsonyi Vilmos azt a módosítást ajánlja, hogy csak akkor minősítsék a nem való adóbevallás kihágásnak, ha a vallomás írásbelileg tételt.

Mezőfi Vilmos csatlakozik Vázsonyi módosításához.

Wekerle miniszterelnök hozzájárul Vázsonyi módosításához.

A Ház ily értelemben határoz.

A 72., 73. szakaszokat vita nélkül fogadják el.

A 74-ik szakasznál

Mezőfi Vilmos a 800 koronás létminimum felemelését kívánja.

Wekerle miniszterelnök: A 800 koronás létminimum nem olyan csekély összeg. Utóvégre nem az a javaslat célja, hogy a kényelmesen megélő polgárokat kivonja az adózás alól. Az a 800 korona igenis a legszegényebb polgárokra van tekintettel. Ezer koronán felül nálunk már sokan polgári életet folytatnak.

A szakaszt változatlanul fogadják el.

A 75-ik szakaszt a miniszterelnök stílus módosításával fogadják el.

A 76. és 77-ik szakaszt vita nélkül fogadják el.

Elnök jelenti, hogy ezzel a jövedelem adóról szóló javaslat részleteiben is letárgyalatott.

A Ház megéljenzi Wekerlét.

Elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

A Ház ezután általánosságban és részleteiben elfogadta a javaslatot, melynek harmadszori olvasását a holnapi ülésre tüzték ki.

MULATSÁGOK.

(=) Magántisztviselők mulatsága. Az aradi magántisztviselők egyesülete által e hó 13-án, szombaton rendezendő estély műsorát a következőkben állapította meg a rendezőség: Popp W. Mendelssohn. Kamarazene egyveleg zongora négyes áttétel, előadják Kaletsky Vilma urhölgy, Eckhardt István, Goldzieher Pál és Schatteles József. Mendelssohn: 1) Auf Flügeln des Gesanges, 2) Lieblings Plätzchen, énekl. Szmetane Dezső, zongorán kíséri Méri Jenő. A levél, monológ, Gabányitól, előadja Wolf Gusztávné urnő. Kuplé és szóló tánc, előadja Benkő Gizike. Kettős tánc, lejtik Benkő Gizike és Józsi, Vieux-temps: II. hegedű hangverseny, Andante-Rondó, előadja Eckhardt István, zongorán kíséri Kaletsky Vilma urhölgy. A jegyek Bloch H. papírkereskedésében előre válthatók.

szolja. Így, ha a lugkó pl. a gyomorba kerül, ott felmarja — felsebzi — a gyomor belső falát, miáltal esetleg gyomor átfuródást okoz. A gyomor átfuródása pedig rendszerint halálos. Ezért veszedelmes tulajdonképpen a lugkó mérgezés. És mégis, ha figyelembe vesszük a lugkó mérgezések nagy számát, arra a tapasztalatra kell jutnunk, hogy a lugkó mérgeteknek korántsem pusztul el olyan nagy perszente, mint ahogy azt hinni lehetne. A lugkó mérgetek legnagyobb része felgyógyul a hezényen okozott bajból és csak később, rövidebb-hosszabb idő múlva válik állapot veszedelmessé az által, hogy a bázis, a nyelőcső a lugkó okozta felmaródás folytán beálló regesedés miatt megszükül úgy, hogy az illetők sokszor még a folyadékot, pl. a vizet sem tudják lenyelni. Ezen a kínos állapotban azután csak a bázis müleges tágitásával lehet segíteni, mert máskülönben éhen kell elpusztulniok.

Mint hogy a lugkó által okozott ezen elváltozásokat a művelt emberek inkább tudják, mint a kevésbé műveltek, ebben leli magyarázatát az, hogy az intelligensőbb nőknél ritkább a lugkó mérgezés, mint az alsóbb néposztályhoz tartozók között. Ezt a feltevést megerősíti különben az is, hogy pl. a műveltebb államokban — mondjuk Németországban — sokkal kevesebb a lugkó mérgezés, mint nálunk Magyarországon.

Ha mindezekhez hozzá tesszük még azt,

hogy az öngyilkosságok nagyobb része — a nehéz megéllhetési viszonyok stb. folytán — éppen az alsóbb, szegény néposztályból kerülnek ki, továbbá azt, hogy a véletlen lugkó mérgezésnek is tekintélyes a száma, akkor reá mutatunk azokra az okokra, melyek magyarázatát adják a gyakran előforduló lugkó mérgezéseknek.

Meg akarom itt még jegyezni, hogy a véletlen lugkó mérgezés többnyire gyermekek-nél fordul elő a szülők, vagy más, a lugkóval foglalkozók hanyagságából. Hogy miért éppen a gyermekek-nél? Azért, mert a lugkó hasonlít az ugynevezett krumpli cukorhoz s ha a gyermek hozzáférhet, azt ezen cukornak nézi s megessi. De meg a kisebb gyermekek speciális sajátága, hogy mindent, ami a kezük ügyébe kerül, a szájukba vesznek. Szerencsére azonban ritkán szokott megessi, hogy a gyermekek a lugkóvet le is nyeljék. T. i. a lugkó mihelyest a száj nyálka-hártyájával érintkezik, azonnal kifejti maró hatását, miáltal élénk fájást okoz s a gyermek a fájás érzésére keserves sírásra fakad s mindjárt ki is köpi, — mint nem jót. Elváltozást azonban így is okoz, mert felmarja — felsebzi — a száj nyálka-hártyáit, amely lobosodást is okoz.

Ezek után lássuk, miképpen kell az első segítséget nyújtani lugkó mérgezéskor. Ha valaki akár öngyilkossági szándékból, akár véletlenül lugkóval megmérgezi magát, akkor ad-

dig, míg szakszerű orvosi segítségben részesülhet, tartasuk magunkat a következőkhöz:

Tilos erőszakosan meghánytatni a lugkó mérgezettet, mert az erőszakos hánytatás könnyen okozhat gyomor repedést a felmardosott s ezáltal megvékonyodott gyomor részen. Törekedjünk ezt az ingert csökkenteni, megszüntetni lemosott, tiszta jégdarabkák nyelgetésével, vagy tiszta jeges víz koronkinti itatásával.

Ha a mérge bevétele óta nem telt még el egy negyed óra, akkor nyomban itassunk jól hígított ecetes vizet, vagy citrom levét (limonádé). Egy citromnak a levét egy fél pohár tiszta vízbe. Ha azonban a mérge bevétele óta eltelt egy negyed óra, vagy félóra, akkor az ecetes víz, vagy limonádé itatás már felesleges, mivel a kívánt közömbösítő hatás már nem érvényesül. Itassunk bőven hideg tejet, vagy tojás fehérét, avagy liszttel kevert pépes vizet, olajat vagy egyáltalán valami zsírnemű anyagot, például olvasztott vajot, sőtalan zsírt stb. ami ezek közül éppen kezünk ügyében van. Végezetül nem mulasztatom el felemlíteni azt, hogy itt volna már valahára az ideje annak, hogy erélyes és szigorú intézkedéssel végét kellene vetni a lugkó mérgezések lehetőségének. Még pedig egyszerűen meg kell tiltani a lugkó szabadon való árúítását annál is inkább, mert a lug csak veszedelmet okoz s ami végett használják, t. i. hogy tisztító, nem igaz, mit a vegyészek már régen bebizonyítottak.

Eldőzött veszedelem.

Harc a konferencia körül.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 11.

A szerb kormány körjegyzékét, melyet ma közöltünk, ma átadták a bécsi külügyi hivatalnak. Ugyancsak ma tárgyalták a jegyzéket a belgrádi skupstinában, ahol azt helyesléssel fogadták. Szerbia úgy tekinti ezt a jegyzéket, hogy azzal egyáltalában nem mondott le követeléseiről, csupán egy európai konferencia elé utalta azokat. Biznak a szerbek abban, hogy az összehívandó konferencián *Oroszország meg fogja védeni Szerbia érdekeit*, ha pedig ez nem sikerülne, *Szerbia teljesen felkészülve nézne a háboru elé*.

Ugy látszik tehát, a szerb jegyzék csak halogatása akar lenni a konfliktusnak. A bécsi diplomácia ragaszkodik régi álláspontjához, hogy a konferencia elé csak akkor megy, ha előbb Szerbiával a monarkia teljesen elintézi ügyeit. Szerbia viszont ezt nem akarja, mert tudja, hogy a konferencián Oroszország mögötte áll. Most tehát a körül foly a harc, meggyünk-e konferenciára, vagy nem?

Mai távirataink itt következnek:

A jegyzék hatása Szerbiában.

A külügyminiszter nyilatkozata.

Belgrádból jelentik: Igen mozgalmas ülésben foglalkozott ma reggel a szerb kormány válaszigjegyzékével a skupstina többségét képező ó-radikális klub. *Milovanovics* külügyminiszter ismertette és magyarázta a jegyzéket. Beszédében többek közt ezeket mondta:

— A szerb kormány kijelenti ebben a jegyzékben, hogy Ausztria-Magyarországtól semmiféle, sem területi, sem gazdasági kárpótlást nem kér. Ez a magatartás logikus következménye annak, hogy *Szerbia nem ismeri el Ausztria-Magyarország jogát*, hogy a boszniai kérdést illetőleg egyedül határozzon. *Szerbia követeli*, hogy a kérdést európai konferencia rendezze és csak ez előtt nyilvánítsa majd óhaját. *Az orosz, angol és francia kormány teljesen jóváhagyta a szerb körjegyzék tartalmát.*

— Mit szándékozik tenni a kormány akkor, ha konferencia nem jön létre? — kérdezte egy képviselő:

Pasics miniszter erre így nyilatkozott:

— Az orosz kormány határozott ígérete értelmében Bosznia-Hercegovina kérdését csak európai konferencia fogja befejezni. Ha a konferencia nem jön létre, akkor a kérdés nyitva marad és Oroszország ez esetre nem ismerné el az anneksziót, ami Ausztria-Magyarországra nézve a legnagyobb fontossággal bírna. Szerbiára nézve nem volna hátrány, ha a kérdés tovább húzódnék. Minél később intéződik el, annál több időt nyer Szerbia arra, hogy döntő pillanatra elkészüljön. Szerbia nem kapitulálhat Magyarországnak előtt. Ezt nem is fogja megtenni, míg Oroszország őszinte támogatására számíthat.

A jegyzék a skupstinában.

Belgrádi távirat jelenti: A skupstina mai ülésén tetszéssel fogadták a jegyzéket és a kormány kijelentését. *Milovanovics* külügyminiszter a hozzá intézett kérdésekre így felelt:

— Az annekszió proklamálása után az

Ausztria-Magyarországgal való viszony feszült lett és a konstantinápolyi egyezség létrejötte után a helyzet válságosnak látszott. Arról beszéltek, hogy a nagyhatalmak a béke biztosítása végett egyidejűleg fognak lépést tenni Belgrádban és Bécsben. Később elálltak ettől a lépéstől és abban állapodtak meg, hogy a hatalmak csak Belgrádban intervénáljanak. Ekkor az orosz császári kormány szükségét érezte annak, hogy Szerbiát, melynek becsületét és méltóságát ilyen intervencia kérdésessé tette volna, megoltalmazza. Az orosz császári kormány békés előterjesztés formájában figyelemztette a szerb kormányt az európai hatalmak kívánságára.

A külügyminiszter ezután felolvasta az orosz jegyzéket és a szerb választ. A képviselők meglepődéssel vették tudomásul a beszédet, hangsúlyozva, hogy a szerb jegyzék *nagyon óvatos volt*. Köszönetüket fejezték ki a szerb kormánynak, hogy sikerült a békét fenntartani és már most csak az volna kívánatos, hogy a nagyhatalmak bölcseségükkel a szerb kívánságokat teljesítsék.

Belgrádban most az ügyet egyelőre elintéztnek látják és azt hirdetik, hogy meg kell várni a nagyhatalmak állásfoglalását. *Szerbia meg van elégedve a kormány politikájával*, mert azon az állásponton van, hogy a körjegyzék nem mond le semmiféle követelésről, csak a konferencia elé utalja az ügyet.

Monarkiánk politikája.

Bécsből táviratozzák: *Simics szerb követ ma délután 12 órakor nyújtotta át Szerbia jegyzékét a bécsi külügyi hivatalban*. Bosznia anneksziója óta most történt először, hogy *Simics ismét megjelent a külügyminiszteriumban*.

Nem megyünk konferenciára.

Berlinből táviratozzák: Bécsből jelentik: Ausztria-Magyarország ragaszkodik ahhoz az elhatározásához, hogy csak a *konfliktus teljes elintézése után* fog egy európai konferencián résztvenni és ebben az esetben is csak ama kérdések tárgyalását fogja megengedni, melyek nem érintik az anneksziót.

Berlinből táviratozzák: A Berl. Tagbl. bécsi levelezője jelenti: Diplomáciai részről következő információt kaptuk: Ha Ausztria-Magyarország a kongresszusi hatalmaktól határozott ígéreteket kap arra nézve, hogy a konferencia a duna-adriai vasút ügyén és Szerbiának a Duna bizottságba való felvételén kívül a többi függőben levő gazdasági kérdéseket nem fogja érinteni, akkor Ausztria-Magyarország résztvesz a konferencián. Ezzel azonban a szerb leszerelés kérdése még nem volna megoldva és ez tekintettel az Ausztria-Magyarországra ráerősített készenlétre, a monarchiára nézve a legnagyobb jelentőséggel bír. Ha Szerbia azt, hogy követeléseiről lemond és a konferencia határozatait elfogadja, őszintén mondaná, ennek logikai következménye volna a leszerelés. Tényleg azonban *Szerbia fegyverkezését tovább folytatja*. Akárhogyan esürik-esavarják is diplomáciailag a dolgot, teljesen kizártnak látszik, hogy Ausztria-Magyarország, mielőtt Szerbia leszerel, kezéből az utolsó ütökártyát kiadja.

A nagyhatalmak állásfoglalása.

Londonból táviratozzák: A Times azt tanácsolja Ausztria-Magyarországnak, hogy a jegyzéket *ne nagyon vizsgálgassa*, hanem csak fogadja el, mert így újból alkalmat nyer azoknak a közvetlen tárgyalásoknak a megpendítésére, melyeknek olyan nagy fontosságot tulajdonítanak.

Szerbia és Törökország.

Berlinből táviratozzák: A Voss. Zeitg.-nak jelenti Üszkübből: A török diplomácia figyel-

mezteti a nagyhatalmakat, ne támogassák Szerbia kivánságát, mely a szandzsák egy részét követeli, mert ennek az lenne a következménye, hogy a szandzsák összes keresztényei becsületükért és létezésükért *olyan harcot folytatnának, amelyet a világ még nem látott*.

Franciaország véleménye.

Párisból táviratozzák: A lapok azon nézetten vannak, hogy Szerbia körjegyzéke alkalmas arra, hogy Ausztria-Magyarországot kielégítse. A Figaro azt írja, hogy Szerbia nagy áldozatot hozott a békének.

Vilmos császár kijelentése.

Berlinből táviratozzák: Egy hírlapíró megkérdezte a külügyi hivatal egyik előkelő tagját, hogy igaz-e az a hír, mely szerint Vilmos császár *Ferenc Józsefnek* kijelentette, hogy amint a német hadsereg tábornagya adja meg a parancsot az indulásra. A diplomata elmondta, hogy Vilmos császár tényleg megtette ezt a kijelentést, de nem most, hanem néhány hónappal ezelőtt, mikor Vilmos császár a király vendége volt Schönbrunnban.

Háborus készülődések.

Belgrádból jelentik: Ma volt az ellenőrző szemle a népfőlkelők harmadik osztálya felett, akiket *fegyverekkel láttak el*.

Konstantinápolyi távirat jelenti: A porta megengedte Szerbiának 15 kilogramm dinamit keresztülvitelét, melyre állítólag bányai célokra van szükség; továbbá megengedte 15 vagon lőszerszám átvitelét, de *megtagadta a fegyver- és hadiszer szállítást*.

Harcias hangulat Belgrádban.

Belgrádból táviratozzák: *Szerbia állandóan és erősen készül a háborura*. A szerb főváros teljesen hadi állapotra mutat. Nagy katonai csapatok vonulnak a városon keresztül és minden előkészületet megtesznek, hogy Konstantinápolyban erélyesen követeljék az egész hadi szállítmány átengedését. A rezervisták behívását is folytatják. Ma sok orosz tiszt érkezett Belgrádba. *Zsitkovics* hadügyminiszter elnökléte alatt napok óta katonai értekezletek vannak, amelyekben az összes magasrangú és vezérkari tisztek résztvesznek. A hadügyminiszter a tegnapi ülésen bejelentette, hogy *Péter király és a kormány el van határozva a hadsereg teljes felszerelésének keresztülvitelére* és ebben a tekintetben semmiféle nyomásnak engedni nem fognak. Az önkéntes csapatok hadi felszerelése a legrövidebb idő alatt *szintén meg fog történni*.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Társasvacsora.** Az Aradvárosi Társas-körre alakult Boros Béni kör, Boros Béni emlékére fényesen sikerült vacsorát rendezett saját helyiségében. Vacsora után Szabó Zoltán, a kör elnöke, a Balkán politikai helyzetéről tartott szép felolvasást, általános tetszés közt. *Szerinte öpenséggel nem nagyon aggályos a helyzet (?) Záray Jenő tanár törökországi kirándulásairól impozáns felolvasást tartott; a majdnem 60 db ottani tájképet művésziessen Rozsnyay József vetítette. A társaság az éjjeli órákig volt együtt. Szabó Zoltán, Róka József, Csánk Lajos, stb. kölcsönösen felköszöntöket mondtak. Szabó Zoltán Róka Józsefet éltette. A vacsorán jelen voltak:*

Szabó Zoltán, Róka József, Csánk Lajos, Mészáros Dániel, Rozvány Pál, Velesov Géza dr., Probst Mihály, Keller Iván, Vojtek Alajos, Záray Jenő, Köpf Kálmán, Berzsényi Béla, Szentpétery István, Tagányi Sándor, Kneffel Lajos, Joó Béla, Kemény Manó, Grallert Rezső, Singer János dr., Korányi Samu dr., Hajós Arpad, Krebsz Géza, Kádár Jenő, Ehrenfeld Ernő dr., Kárpáthy János, Holdomér Ottó, Fülöp Endre, Wagner József, Goricsnigg Emil, Wagner Bódog, Pamián György

Iván Romulusz, ifj. Schweigert Péter, Farkas Abraham, Györfy Ernő, Tumó Lajos.

(*) **Alkohol és nemi élet.** Auszterweil László dr. törvényszéki orvos f. hó 14-én, vasárnap d. e. 11 órakor a városháza dísztermében az alkohol és a nemi élet címen nyilvános előadást tart, melyre a nagyközönséget ez-uton hívja meg az alkohol ellenes „Kitartás” páholy.

(*) **Az Ujarad—zsigmondházi önk. tüzlőegylet** e hó 7-én tartotta meg évi közgyűlését. Elnökké egyhangulag és nagy lelkesedéssel Schäffer Bélát, az ujaradi járás érdemekben gazdag főbíráját, alelnökké pedig Ujarad község főjegyzőjét, Fehér Ferencet, parancsnokká pedig Martini Mátyást választották meg.

A háztulajdonos- primadonna.

Küry Klára bűnpöre.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 11.

Ma délben nagy sürgés-forgás volt a budapesti főkapitányságnál. A folyosón ugyanis megjelent Küry Klára, a nemzet pótsalógnya, aki a legutóbbi napokig Abbáziában pihentette jövedelmező hangszálait. Amikor a még mindig bájos primadonna megjelent a kopott falak között, titokzatos suttyogás támadt; a rendőrtisztviselők idegesen futkostak a szobákon keresztül.

— Valami pikáns ügy talán? — tudakolták az indiskrét újságírók.

— Nem nyilatkozhatom, — felelte egy-egy rendőrtisztviselő napoleoni pózzal. Azt persze nem mondhatta, hogy azért nem nyilatkozik, mert ő se tudja: miért ment föl a művésznő.

Egy hírlapíró megunt a sok titkolózást és direkt Küry Klarához fordult fölvilágosításért.

— Nagyon szívesen megmondom, miről van szó, — szölt Küry, — most nem mint primadonna jelentem meg, hanem mint háztulajdonos. Ugyanis néhány hónappal ezelőtt a *Csalogány-utcában* megvettem egy szép egyemeletes házat Kovacevics Bélától. Azt mondta, szívesen megcsináltatja a ház apróbb bajait. Lefizettem neki 1500 korona előleget.

Azután nyugodtan elutaztam Abbáziába, abban a hitben, hogy mire hazajövök, az összes reparálni valók készen lesznek a házon. Megdöbbenve láttam azonban, hogy a ház ugyanolyan állapotban van, mint amikor elmentem. Felszólításomra azt mondta a háztulajdonos, hogy ő nem vállalkozott semmiféle reparációra. Erre én visszaköveteltem az 1500 korona előleget s kijelenttem, hogy nem veszem át a házat. A háztulajdonos nem adta vissza a pénzt, hanem követelte, hogy vegyem át a házat.

— Én rossz házat nem veszek át, — mondtam.

— Akkor bepörölöm önt, — mondta ő, — mert megszegte a szerződést.

— Hallottak már ilyesmit, — sópáncodott Küry — hogy én megszegtem a szerződést! Hiszen még a direktorommal szemben se szoktam megszegni a szerződésemet, hát hogy merném azt megtenni egy hatalmas pesti háziúrral.

— Ha maga engem bepöröl szerződészegésért, — mondtam a háziúrnak, — akkor én feljelentem magát csalás miatt.

És Küry a rendőrségen csalás miatt panaszt is emelt Kovacevics ellen, azzal érvelve, hogy az őt 1500 koronáig becsapta.

Mára voltak mindketten beidézve. Boda főkapitány vállalkozott rá, hogy kibékíti a haragos feleket. Ez azonban nem sikerült neki. A felek azzal hagyták el a rendőrséget, hogy találkoznak — a törvényszék előtt.

LEFOKOZTÁK Mihajlovics Gézát.

A budavári botrány következménye.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 11.

A mult hetekben országsszerző feltűnést keltett az a titokzatosnak látszó eset, a melynek hőse Mihajlovics Géza honvédhuszárszázados volt. Akkor, mivel a huszárszázados József királyi herceg gyermekei mellett nevelői tisztet töltött be, mindenféle pletykát fűztek az esethez, amely magában véve egyáltalán nem volt titokzatos, de részleteit addig, a meddig a törvényes vizsgálatot be nem fejezik, nem lehetett nyilvánosságra hozni. Most már a katonai bíróság kimondotta ítéletét, jóváhagyta a honvédfőparancsnokság is s így kiderült, hogy Mihajlovics Géza honvédhuszárszázados tulajdonképpen miért állították hadbírótság elé és miért ítélték fogságra s rangjának elvesztésére.

Az ítélet.

A hadbírótság előtt tegnap délelőtt ment végbe a tárgyalás. A bíróság elnöke Yull Alf-réd alezredes volt, tagjai pedig két kapitány, két főhadnagy és két hadnagy. Mihajlovics Géza, a ki több mint három hónap óta ül vizsgálati fogságban, századosi uniformisban, kard nélkül jelent meg a tárgyaláson. A vád főpontja a királyi család egy tagjának megsértése volt s a megokolásból körülbelül kitűnik, hogy voltaképpen hogyan is történt ez a sértés.

József királyi herceg november hónap végén Bécsben tartózkodott s ugyanakkor ott időzött Mihajlovics Géza százados is. Akkor a királyi herceg szemrehányást tett a századosnak, hogy intrikát sző az udvarnál egyes alkalmazottak ellen, a többi közt a kistapolcsányi főerdész ellen, a ki már megboldogult József királyi herceg életében is szolgálta az udvart. A királyi herceg egyuttal kijelentette, hogy nem tűri a beavatkozást olyan dolgokba, a melyek nem tartoznak Mihajlovics századosra. December első napjaiban visszatért József királyi herceg a századossal együtt Budapestre. Itt azután utasította, hogy utazzék Tapolcsányba, szedje össze ott minden holmiját és nyomban menjen Békés-Gyulára s jelentkezzen Bothmer báró ezredparancsnoknál. A mikor a százados ezt a parancsot meghallotta, nagyon el lehetett keseredve, mert így válaszolt a királyi hercegnek:

— Hát kidobnak engemet? Jó, megyek, leköszönök a rangomról, de magammal rántom a sárba mindazokat, akik ellenem intrikáltak és engem tönkretesznek!

A királyi herceg ezeket a szavakat válasz nélkül hagyta, föntactotta parancsát, de azzal a megjegyzéssel, hogy annak idején majd a századosnak ez a kifakadása is szóba kerül. Ez a délelőtti órákban történt. A királyi herceg visszavonult lakosztályába és lefeküdt. Este felé Mihajlovics százados újra közeledni próbált a királyi herceggel, aki az ágyban fogadta, de amikor a százados a dologról akart beszélni, elutasította. Másnap reggel azonban magához hívatta a királyi udvartartásának két tisztviselőjét, akik közül az egyik Szegedy-Maszák Aladár kormánytanácsos volt s közölvén velük Mihajlovics százados dolgát, egyuttal reprodukálta a százados kijelentéseit. Az udvari tisztviselők mindezt tudomásul vették, a királyi herceg pedig újra kiadta a parancsot, hogy Mihajlovics százados most már nyomban utazzék el Tapolcsányba, onnan pedig Békés-Gyulára az ezredéhez.

Mihajlovics százados nem ment se Tapol-

csányba, se Békés-Gyulára, hanem elutazott Bécsbe. Mivel ekkor már nyilvánvaló volt az engedetlenség, a századosot Bécsben a királyi herceg parancsára elfogták, néhány napig megfigyelés alatt tartották, azután pedig Budapestre küldték, ahol vizsgálati fogságba zárták. A vizsgálat elhúzódott hónapokig s ma délelőtt végre tárgyalásra került a dolog. Mihajlovics százados férfias bátorsággal és a magát ártatlannak érző ember nyugalmával állott bírái elé. Mentegetőzött, de a terhére rótt eslekményből nem tagadott semmit. Enyhíteni próbálta kijelentését, magyarázta szavait és iparkodott bebizonyítani, hogy az inkriminált válasznak semmi tiszteletlen vagy sértő ekezata nem volt.

A hadbírótság a védekezéssel szemben a királyi herceg vallomása és a két udvari tisztviselő előtt tett előadása nyomán kénytelen volt bebizonyítotttnak venni a vádat, hogy tudniillik a százados megsértette a királyi család egyik tagját. A katonai büntetőtörvénykönyv erre egytől öt évig terjedhető börtönbüntetést szab ki. A hadbírótság tanácskozás után Mihajlovics Géza honvédhuszár századosot *négy és fél hónapi fogházra és lefokozásra ítélte*. A büntetésbe azonban a vizsgálati fogságot nem számítják be. Az ítéletet nyomban beterveztették a honvédfőparancsnokságnak, amely jóváhagyta. Mihajlovics százados ma már meg is fosztották rangjától, ami azonban nálunk nincs összekötve semmiféle ceremóniával, mint például a francia hadseregben, ahol a csapat előtt tépik le a lefokozott tisztről rangjának jelvényeit. Az elítélt százados most közhuszár gvanánt vonul be a katonai fogházba s ha katonai kötelezettségének még nem tett eleget, szabadulása után ugyanebben a minőségben szolgál tovább kijelölt ezredénél.

Az apa a fláért.

Egy fővárosi hírlapíró ma beszélt Mihajlovics Károly ügyvédrel, Mihajlovics Géza édesapjával. Az öreg Mihajlovics még nem tudott az ítéletről és nagyon le volt sújtva, mikor a hírlapíró tudomására hozta.

— Istenem, — mondotta — erre nem voltunk elkészülve. Minden második nap irt a fiam. Tudta, hogy elítélik, de nem gondolta, hogy lefokozzák. Leveleiben mindig hangoztatta ártatlanságát. Nem irt semmit arról, mintha ügyében valami fordulat történt volna. Ma és holnap családommal fogok értekezni. *Városi-nőleg kegyelmi kérvénnyel fordulunk őfelségéhez.*

Elmondotta ezután Mihajlovics Károly, hogy néhány héttel ezelőtt kérvényt intézett a honvédelmi miniszterhez és azt kérte, hogy fiát helyezze a közös hadseregbe. Ugy vélte, hogy ott a haditörvényszéknél nem érvényesülnek azok a befolyások, amelyek érvényesülésétől a honvédségnél félt. A kérvénynek nem lett eredménye.

A honvédelmi miniszter véleménye.

Mihajlovics ügyéről sokat beszéltek ma a képviselőházban és megkérdezték Jekelfalussy Lajos honvédelmi minisztert, mitszól az ítélethez. Jekelfalussy Lajos ezt mondta:

— Igenis értesültem róla, hogy a haditörvényszék meghozta ítéletét. Nekem az az impresszióm, hogy a bíróság Mihajlovicsal szemben méltányos és elnéző volt. A haditörvényszéknek joga lett volna nemcsak rangvesztésre, hanem rangfosztásra is ítélni Mihajlovicsot. A szerencsétlen százados további sorsára nézve nem tudok semmi információt adni. Ugy hiszem, védkötelezettségének eleget tett és büntetése kitöltése után távozik a hadsereg kötelékéből.

Az aradi sportegyesületek fuziója.

A vezetőférfiak véleménye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 11

Az Aradi Atlétikai Klubnak és az Aradi Tornaegyesületnek minapi gyűlései végre a legkomolyabb formában napirendre hozták az aradi sport-egyesületek fuziójának ügyét. Mindkét egyesület legkiválóbb tagjai a fuzió mellett nyilatkoztak és ezután érthető érdeklődéssel várják az Aradi Tornaegyesületnek március 21-i közgyűlését, melyen Urbán Iván nyug. főispán, az egyesület elnöke meg fogja tenni az első döntő lépést az egyesülés keresztülvételére.

A fuzió terve sportkörökben mindenütt helyesléssel találkozott s csupán a keresztülvétel módja felett tértek el a vélemények. Az Aradi Közlöny szerdai számában cikket közöltünk erről Reisinger Ferenc dr.-tól, aki azt ajánlotta, hogy az összes aradi sportegyesületek két csoportban fuzionáljanak: az Atlétikai Klub fuzionáljon a Maros evezős-egylettel, a többi egyesület pedig egy másik nagy sportegyesületet alkosson. E tervvel szemben sokan a Tornaegyesület és az Atlétikai klub egyesülését tartják a legelső teendőnek. Erre a nagyjelentőségű kérdésre nézve érdeklődtünk három aradi sportegyesületnek: a Tornaegyesületnek, az Atlétikai klubnak és a Maros evezősegyesületnek vezetőségénél. Alkalmunk volt beszélni Urbán Iván nyug. főispánnal, a Tornaegyesület elnökével, aki a fuzióról ezeket mondta:

— Már évekkkel ezelőtt felvettem én a fuzió eszméjét, mert meggyőződésem az, hogy az aradi sportegyesületek egyesült erővel úgy itthon, mint idegenben nagyobb eredményt tudnának elérni. Eddigélé még nem sikerült tervemet megvalósítani, főképen azért, mert egyesületünk nemrég elhunyt kiváló művezető-titkárja, Nagy Sándor mindig azon volt, hogy legalább a 30 éves jubileumot önállólag ünnepelje meg a Tornaegyesület. Most már a jubileum ideje is elérkezett, nincs tehát semmi akadály annak, hogy a tömörülés megtörténjék. A tömörülés helyességét mindenütt belátták a sportkörök és nálunk is bizonyos, hogy egyesült erővel, testvéries együttműködéssel jobban lehet szolgálni a sport ügyét. Ha az aradi sportegyesületek fuzionálnak, mindenütt nagyobb tekintéllyel léphetnek fel és eredményesebben dolgozhatnak. A Tornaegyesület legközelebbi közgyűlésén elő is terjeszttem indítványomat, melyet a választmányi gyűlésen már ismerttettem. Ismétlem: sommiféle, sem társadalmi, sem másnemű akadály nincs az egyesülésnek és ezért a fuziót már a legközelebb meg kell kezdeni a Tornaegyesület és az Atlétikai Klub egyesülésével. Ha ez sikerül, könnyebben lehet a többi aradi sportegyesületeket is bevonni. Ha a fuzió nem sikerülne, akkor legalább a szövetség eszméjéhez ragaszkodom, de valamiféle tömörülést okvetlenül szükségesnek tartok.

Beszélt ezután munkatársunk a Maros evezős-egyesület elnökével, Fábry Sándor dr.-ral, az Acsev. vezérigazgatójával. Fábry dr. a következőket mondta:

— A Maros evezős-egyesület ugyan még nem tárgyalta ezt az ügyet, de a magam részéről annyit mondhatok, hogy kétségtelenül helyesnek tartom azt a tervet, mely az összes aradi sportegyesületeket bizonyos szerves kapcsolatba akarja hozni. Ezek az egyesületek akkor nagyobb anyagi eszközökkel rendelkezvén és egységes vezetés alatt állván, bizonyosan jobban tudnának majd céljaiknak megfelelni és

hatásosabban szolgálnák a testi ügyességnek, a testedzésnek ügyét.

Mint hogy Szathmáry János, az Aradi Atlétikai Klub elnöke jelenleg távol van Aradtól, az Atlétikai Klub titkárához, ifj. Vass Gusztávhoz fordultunk.

— A fuzió — mondotta Vass Gusztáv — nem társadalmi vagy osztálykérdés, hanem elsősorban az aradi sport érdeke. Az Atlétikai Klub a legnagyobb lelkesedéssel pártolja az egyesülés tervét, mert tudja, hogy egyesült erővel jobban lehet szolgálni a sport érdekeit. Nem áll az, mintha az AAK. idegenkednék a Tornaegyesület tagjaitól. A tornaegyesület tagjait szívesen látjuk a mi klubunkban. Szívesen fogunk kezet egymással, mert ezt kívánja a sport és Arad város érdeke is.

LEÁNYVÉLEMÉNY a szerelem iskolája ellen.

✱

Igen tisztelt Szerkesztő ur! A mai napon az Aradi Közlönyben, a „Szerelm iskolája” cím alatt cikk jelent meg, amely a feminista mozgalomról foglalkozik. Nekem, mint az aradi feministák egyikének, méltóztatassék megengedni, hogy a cikkekre néhány szóval reflektáljak.

Először is megállapítom, hogy a cikkirő lehet ugyan abban az erős meggyőződésben, hogy mi feministák, minden komolyság nélkül foglalkozunk a feminista eszméssel, smokkságból, tiszta sportoláshoz és a nélkül, hogy annak igazi célját ismernénk, vagy studiroznánk, — de hát mindez nem bizonyítja azt, hogy neki igaza van; csak azt tanúsítja, hogy egyoldalú szempontból látja az ügyet. Vagy nem kívánsi, vagy nem meri megnézni az érem másik oldalát. Pedig ezen a másik oldalon élet van, nyüzsgő, eleven élet, ahol a kigunyolt „női apostolok” produktív munkát fejtenek ki. Mialatt a cikkirő ur alszik azon az oldalon, ahol még kiesnyes kezlegyintéssel szoktak megemlékezni a feministákról, azalatt a másik oldalon életet hajt az elhítt mag, erősödik az eszme és mikorra önök felébrednek, bámulni fognak a dus termésen...

Tisztelt cikkirő ur! A tulsó oldalon önök még nem vették észre, hogy a világ kereke egyet fordult s az az idő már régen elmúlt, amikor a várur leánya, ha az est leszállt, felállott a rokka mellől, kiment a tornáera és a könyöklőnél várta a szerelmes trubadur érkezését. Nem vették észre, hogy ma már nem szükséges kellék, hogy a leány, ha férfi emberrel beszél, szüzsies pironkodással és lesütött szemmel álljon előtte, esetlegjmeneküljön előle a spájzba; mert ugy kívánja a leányos szemérem és jónevelés. Azt hiszik, hogy még mindég csak Marlitot és Beniczky-nét olvasunk, de reális irányu könyvet nem veszünk a kezünkbe, mert száraznak találjuk és nem értjük meg. A főző iskolába és a szerelem iskolájába szerelnének internálni bennünket, abból a szempontból indulva ki, hogy a nőnek a földön nincs egyéb hivatása: mint jól főzni, tetszeni a férfiaknak és felsőbb állami érdekből gyermekeket szülni. Velünk szemben csak ezzel a felsőbb érdekel takaródnak a férfiak!...

Hát kérdem tisztelt Szerkesztő urat, hogy ez nem barbár igazságtalanság-e? Mi arra jók vagyunk, hogy tessünk a férfiaknak, jól főzünk és anyák legyünk, de ezzel szemben nem akarnak nekünk adni semmit, abszolúte semmit. Kérdem, hogy a modern nőnek nem

kötelessége-e küzdeni ez ellen a zsarnoki elnyomás ellen? És mi, tisztelt cikkirő ur, küzdeni is fogunk, akármilyen maliciával méltóztatik megemlékezni rólunk. A gáncsolás, a guny nem térít le bennünket utunkról. Tanulni és tanítani fogunk, agítalunk, hivatást gyűjtünk a feminizmusnak, — s győzni fogunk, mert az eszménkben benne van az igazság és a meggyőző erő. A tulsó oldalon is ki fog kelni a feminizmus magva. Ön is feminista lesz, kedves cikkirő ur, mert mindenki az lesz. Addig mi nem nyugszunk!!! Minden új eszmének a világon ellenzői voltak és felállították azt a tételt, hogy sással nem lehet tölgyet hasogatni, de azért győzedelmeskedtek az igaz eszmék. Hogyne győzedelmeskedne az az eszme, amelyet nők hirdetnek és amely eszmének — szerénytelenség nélkül mondva — én vagyok egyik közkatonája.

Egy aradi feminista.

Harcias kabaré az utcán.

Gróf, orvosnövendék, kabaréművészek verekedése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 1.

Budapesten a Révay-utcában, közvetlenül a Folies Caprice mellett, cifra botrány játszódott le az este. A mulatóhelyről jöttek: Hetényi Heidelberg Albert zeneszerző, Sajó Géza és Huszár Károly színészek. Gyanútlanul haladtak a Révay-utcán, amikor egyszerre szembe jött velük két fiatalember. Az egyik Fleischer Lajos orvosnövendék volt, a másik pedig, egy hatalmas, robusztus borotváltképű ifju: Zichy Róbert gróf, a Zichy-család egy elszegényedett ágának sarjadéka. Két nővel mentek. Amikor összetalálkoztak a színészekkel, Zichy Róbert a falhoz szoritotta Heidelberg Albertet. Szó nélkül odanyomta a falhoz, ami nem volt kunszt, tekintettel a gróf terjedelmére. A zeneszerző erre természetesen válaszolt, azt mondta:

— Mit lökdös engem?...

Szóváltás támadt, Fleischer Lajos inzultálta a társaságot és így terrorizálta a színészeket:

— Minden kócos menjen le a járdáról!

Zichy Róbert pedig odaugrott Hetényi Heidelberg Alberthez, kicsavarta a zeneszerző kezéből a sétabotot, kettétörte és megverte Heidelberget a saját botjával. Nagy botrány kerekedett: sok szemtanuja volt a verekedésnek. Rendőrről kiáltottak, füttyültek, rendőr azonban sehol sem volt, holott az Opera előtt mindig van rendőrposzt. Illetőleg kellene lennie, a rendőrök azonban soha nincsenek a helyükön. Így történhetik meg, hogy garázda legények a fővárosnak este is legelevenebb részén inzultálhatják a békés járókelőket. Heidelberg Albert, Sajó Géza és Huszár Károly megtették a följelentést a gróf és barátja, az orvosnövendék ellen. Látéletet vétettek föl Geier dr. rendőrorvossal, aki konstátálta, hogy a sérülések tizenhárom napon belül gyógyulnak. A hatodik kerületi kapitányságon vezeték a vizsgálatot Zichy Róbert és Fleischer Lajos ellen.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Augusztia főhercegnő a Rókuskórházban.

Főrangu hölgyek sebész-tanfolyama.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 11.

A népert való munkálkodásnak szokatlan és érdekes módját választotta József királyi herceg hitvese, Augusztia főhercegnő. A jólelkű főhercegnő, aki tudvalevően az önkéntes mentőegyesületnek védnöke, elhatározta, hogy megtanulja a sebészetet, a seb bekötözési módját, amelyre háboru alkalmával szüksége lehet.

— Ha kitör a háboru, — jelentette ki nagyobb társaságban, — akkor magam is részt veszek a mentés munkájában. Éppen úgy fogom bekötözni a szegény sebesülteket, mint más mentő, vagy ápolónő.

A hercegnő buzditására a főváros főrangu hölgyei megalakították a *Gondviselés* egyesületet, amelynek az a célja, hogy előkelő hölgyeket beavassanak a sebkötözés tudományába. Ennek az egyesületnek Augusztia főhercegnő lett a védnöke. Egyik legbuzgóbb tagja az egyesülésnek *Batthyány* Tivadar gróf neje, aki napok óta fáradhatlanul dolgozik Herczl professzornak a Rókuskórházban lévő osztályán és tanulja a sebkötözést. Augusztia főhercegnő nem elégszik meg a védnöknői tisztséggel, hanem a munkából is részt kíván magának. Ma meg is kezdte a tanulást a Rókuskórházban, ahol délben jelent meg *Szmrecsányi* Mária főudvarmesternő kíséretében. Itt Herczl sebészeti osztályába ment. A tanár üdvözölte a főhercegnőt, aki azután a fekete selyem zubbonyban dolgozó *Batthyány* grófnőhöz fordult és ezt mondta:

— Ugy-e, a grófnő már szépen halad?

— Igen, én már kész tanárnő lehetnék, — felelte a grófnő tréfásan.

Augusztia főhercegnő ezután szintén fekete selyem zubbonyt, majd műtököpenyt vett föl s bement a kóstermekbe, ahol az orvosok már várták. Először egy munkásasszonyt kellett bekötöznie. Ennek a hasán volt súlyos seb. Amikor a tanár magyarázatai közben ügyesen bekötözte a sebet, megkérdezte az asszonytól:

— Ugy-e most már nem fáj?

— Kicsit még fáj. De még nemrégén nagyon sokat szenvedtem.

Utána egy férfire került a sor. Ennek vakbélgyulladás volt; a sebéből a varratokat kellett eltávolítani, amitől a fenséges asszony kissé vonakodott. Herczl azonban buzditotta:

— Könnyen megy az, fenség, csak bátorság.

Azzal megmutatta: hogyan távolítják el a varratot. A hercegnő ekkor maga is műtöszerszámokat kért és szépen kihuzta a cémát a hegedő sebből. Amikor készen volt vele, azt mondta a betegnek:

— Örüljön, ez volt az utolsó varrása. Most már többet nem fogják varrogatni a husát.

A beteg férfi kezét csókolt a főhercegnőnek, aki ekkor Herczlhez fordult és ezt kérdezte:

— Hogy van már Návay Lajos?

— Jobban van. Szerencsésen sikerrel megoperáltam.

Most egy olyan férfit kötözött be, akinek a fejére téglá esett. Itt is sikerrel dolgozott a főhercegnő és a kötése egészen jó volt.

Igy ment keresztül vagy tizenhat kisebb betegen. Ezután olyan betegek következtek, akiknek valamely végtagja el volt törve és gipszbe kellett tenni.

— A grófnő lesz szíves megmutatni a fenséges asszonynak, hogy an meg a gipszelés, mondta Herczl tanár *Batthyány* Tivadarnőhöz fordulva.

A grófnő meg is mutatta a gipszbevetés tudományát s utána Augusztia főhercegnő még négy beteg karját gipszelte be. Ekkorra már félkettő lett és a fenséges asszony a főudvarmesternőhöz fordulva mondta:

— Azt hiszem most már hazamehetünk. Megérdemlem az ebédet.

VÁMHÁBORU ELŐTT?

Az agráriusok és a kormány. — A szerb és a román kereskedelmi szerződések.

— Távirati tudósítás. —

Arad, március 11.

Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház tegnapi ülésében bejelentette, hogy a Szerbiával 1908. évi március 24-én kötött és 1908. novemberében a képviselőház elé terjesztett vám- és kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatot visszavonja. Ugyanakkor Bécsben *Bienerth* báró osztrák miniszterelnök vonta vissza ezt a vámszerződést a reikszráthban. A visszavonás tisztán politikai okokból történt és talán nem is lett volna súlyosabb következménye, ha a magyar képviselőház agrárius csoportja váratlan akcióba nem kezd.

(Az agráriusok akciója.)

A képviselőház agrárius képviselői ugyanis nagy mozgalmat indítottak abban az irányban, hogy Szerbiának ne adjanak gazdasági engedményeket.

— *Inkább legyen háboru* — mondták — *minthogy a magyar földbirtokosok károsuljanak.*

Rakovszky István, a képviselőház alelnöke, ebben a tárgyban ma interpellációt jegyzett be. Az interpelláció így szól:

„Interpelláció a Szerbiának adandó állítólagos gazdasági kedvezmények és Szerbia magatartása dolgában.”

Az interpellációt szombaton terjeszti elő *Rakovszky*. Bonyolítja azonban a helyzetet az, hogy ugyanakkor, amikor a politika készül vámháborút indítani Ausztria és Magyarország és Szerbia között, az a veszedelem is fenyeget, hogy a Romániával folyó vámtárgyalás megszakad és Románia fölmondja az ez idő szerinti érvényben lévő kereskedelmi szerződést. A differencia tudvalevően az állat-, illetőleg husz-behozatal mennyisége miatt támadt. Románia az állategészségügyi konvenció megkötésén kívül azt követeli, hogy évenként 80.000 darab szarvasmarhát és 100.000 darab sertést exportálhasson Ausztriába és Magyarországra. Az osztrák és magyar kormány az agráriusok nyomása következtében csak 20.000 darab szarvasmarha és 40.000 darab sertés behozatalát akarja megengedni, ámbar Szerbiának megengedték, hogy 35.000 darab szarvasmarhát és 70.000 darab sertést exportálhasson a monarchiába.

A koalícióhoz tartozó agrárius képviselők ma délután 6 órára pártközi értekezletet hívtak össze ez ügyben. A kormánynak nincs kedvére ez a dolog, ezért kapacitálni is próbálta a délelőtti folyamán az agráriusok vezetőit, *Bernáth* Istvánt, *Nagy* Emilt, *Batthyány* Lajos gróft és *Semsey* László gróft, hogy álljanak el a konferenciától.

— El sem képzelhetitek — mondotta *Andrássy* Gyula gróf a képviselőknek — *milyen kellemtelen volna a kormánynak ez az állásfoglalás épen most, mikor a diplomácia döntő mérkőzésre készül a szerb kérdésben. Nagyon kérek, halasszátok el az állásfoglalást!*

Az értekezlet azonban mégis megtörtént, de szelidebb formában és — egyelőre legalább — békésebb eredménnyel.

(A pártközi értekezlet.)

Az értekezlet a függetlenségi pártkörben volt, ahol *Wekerle*, *Andrássy*, *Darányi*, *Zichy*, *Günther*, *Jekelfalussy* és *Josipovich* miniszterek is jelen voltak. Elnökül *Hoitsy* Pált választották meg.

Bethlen István gróf volt az első felszólaló.

— A szerb kereskedelmi szerződés — úgy mond — visszavonatot, ami gazdasági érdekeinkre nézve csak előnyös lehet. De sajnos, olyan kijelentések kíséretében történt ez, melyek a közel jövőt nemcsak gazdasági, de politikai téren is tangálni alkalmasak.

Határozati javaslatot terjeszt elő, hogy mindaddig, míg Szerbia velünk szemben politikailag kifogásolható álláspontot foglal el, a kereskedelmi és vámszerződésre nézve vele tárgyalásba ne bocsátkozzunk. Ok természetesen melegen óhajtják a békét, de már most tiltakoznak az ellen, hogy a Balkánon uralkodó helyzet egyedül a mezőgazdaság rovására rendeztessék. Különösen kívánatosnak tartják, hogy a kormány ragaszkodjék ahhoz, hogy Románia, Szerbia és Bulgária részére a levágott állapot behozatal tekintetében megállapítandó összköztengens a nyugat felé irányuló állatforgalommal arányban álljon.

Több felszólalás után

Wekerle Sándor miniszterelnök szólott.

Kijelentette elsősorban, hogy mivel a politikai magatartás volt a szerződés visszavonásának oka, nagyon természetes, hogy ez ok megszűnése előfeltétele annak, hogy Szerbiával újabb vámtárgyalásba bocsátkozzunk. A szerződés terhet csak az összes érdekeltiségnek és nem egyes gazdasági érdekeltiségnek lehet viselni. Az eddigi behozatal mértéke szabja meg azt a határt, ameddig mi elmehetünk. Ugy hiszi, hogy ezzel az értekezlet egyetért és kéri szavainak tudomásul vételét. (Helyeslés.)

Rakovszky István azt kérdezte ezután a miniszterelnöktől, hogy milyen álláspontot foglal el a Szerbiának adandó anyagi kárpótlás tekintetében.

Wekerle miniszterelnök kijelentette válaszában, hogy külügyi kérdésekben csak akkor nyilatkozhat, ha ismeri a tényezőket és ha célszerűnek tartja a nyilatkozást. Azt határozottan kijelentheti, hogy Szerbiával való viszonyunk rendezését kizárólag köztünk és Szerbia között felmerült kérdésnek tekintti, amelyhez *harmadik faktornak hozzájárulását nem engedhetjük meg.*

Az értekezlet ezután tudomásul vette a miniszterelnök szavait.

(Románia magatartása.)

A Berl. Tagbl. jelenti *Bukarestből*: A Romániával eddig a kereskedelmi szerződés megújítása dolgában folytatott tárgyalások megghiusultak, mert Románia a marhakivitel kérdésében *egy jottát sem akar engedni*. Sejtik azonban, hogy román részről mindazonáltal nem fogják a szerződést felmondani, hanem inkább Ausztria-Magyarországnak időt akarnak engedni arra, hogy a Románia által óhajtott koncessziókat elfogadja. Felmondás esetében a régi szerződés még egy évig érvényben maradna. Romániának a kereskedelmi szerződés megújítása állategészségügyi egyezmény nélkül nem sokat érne, ellenben az országnak igen nagy érdeke volna, hogy egykor virágzó marhakereskedelmét újra felélessze, amit az állategészségügyi egyezményvel el lehetne érni. Ebben a tekintetben a leghatározottabban számítanak a bécsi kormány előzékenységére és remélik, hogy a monarchia bukaresti követét utasítani fogja arra, hogy az új tárgyalások útját egyengesse.

A MOSOLYGÓ VILÁG.

Vidámságok a Ház folyosóján.

Még mindig sokat beszélnek az elkobzott Szaninról a képviselőház folyosóján. Egyáltalán úgy tesznek a tisztelt honatyák, mintha a Szanint áruló könyvkereskedőktől provizórt kapnának a reklamáért. Sokan fölháborodtak még ma is azon, hogy a híres orosz regényt elkobozták.

— Az bizonyos — mondta *Molnár Jenő*, — hogy a külföld emiatt megint Ázsiában fogja keresni Magyarországot.

Elmondta aztán, hogy a Szaninellenes mozgalom miatt a külföld ugyancsak elveri rajtunk a port. Az illusztrált lapok a dolognak még csak azt a részét dolgozhatták fel, hogy *Kmety Károly* interpellációra készült és követelte a Szanin elkobzását: azzal még nem foglalkozhattak, hogy az elkobzás tényleg megtörtént. Azonban maga a *Kmety* interpellációja is bő anyagot szolgáltatott a gunyra. Mint ennek igen kiemelkedő példáját mutatta ma a folyosón az *Ulk* című német élelapp legújabb számát, mely kérdés és felelet alakjában, következőképpen foglalkozik a Szanin-ügygyel:

— Mi a különbség Olaszország és Magyarország között?

A felelet így hangzik:

— Olaszország felett Itália kék ege mosolyog; Magyarország felett az egész világ mosolyog...

Egyébként az önálló bankról ma már szintén csak tréfa alakjában beszéltek a képviselők. Az önálló bank ellenes anekdota is megszületett ma.

— Az önálló bank hivei lármáznak, kiabálnak, — mondotta *Vázsonyi* — pedig tudják, hogy ebből baj származhatik az országra. Esetleg katasztrófa is lehet belőle. Ugy csinálnak, mint *Balajti Péter* uram fia, a *Palkó*, akit az apja fát vágni küldött az erdőbe. *Palkó* a baltával elvágta az újját s ahelyett, hogy bekötötte volna, keseregve rázogatta és egyre azt jajgatta:

— Miért küldött el fát vágni? Ugy kell az apámnak!

Az önálló bank hivei is rázogatták a nemzet vérző újját, ahelyett, hogy bekötöznék. S még nekik áll feljebb, egyre kiabálják:

— Ha kára van belőle a nemzetnek, nem tehetünk róla. A programunkban benne van az önálló bank. Mért küldött a nemzet minket ezzel — a programmal ide?

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Fogházra ítélt képviselő. Budapestről jelentik: *Markos Gyula* katolikus lelkész és országgyűlési képviselő a „*Herkó Páter*” című vicces újságban, amelynek ő a szerkesztője, megtámadta a kir. Kuria nyolcadik tanácsát, amely egy *Markost* is érdeklődő örökségi ügyben ítélt. — Félre nem érhető célzással megjegyezte, hogy *Kormos redivivus* és a cikkben „*Lányi bandájának*” keresztelte el a tanács tagjait. Az ügyesség sajtó útján elkövetett rágalmozás miatt vádat emelt *Markos* ellen, akit a budapesti esküdtbíró-ság négy hónapi fogházra és 1000 korona pénzbírságra ítélt el. *Markos páter* semmisségi panaszt emelt az ítélet ellen, a kir. Kuria azonban ma az esküdtbíró-ság ítéletét helybenhagyta.

§ A plébánia titka. Fővárosi tudósítónk jelenti: *Rimler* besztercebányai püspök mintegy két évvel ezelőtt leküldte *Hermann József* dr. lelkészt *Handlovára*, hogy vizsgálja meg a plébániát, mert az ottani plébánosról súlyosan kompromittáló hírek keringtek. *Hermann* dr. holmi nőügyekről, kötélhágesoról és effélékről szerzett tapasztalatokat. Mint *Hermann* mondja — ettől az időtől kezdve állandóan üldözték, mire állítólag két cikket írt a Nép-

szavába. A cikkekben *Havrán János* kanonokot lerántotta és — mint a hogyan az egyházi hatóság megállapította — az egész egyházat és annak papjait meggyalázta azzal az állítással, hogy „megtörtént egy alkalommal, hogy férgek rágták meg a szent oltári szentségét.” *Hermann József* dr.-t felettes hatósága felfüggesztette lelkészi állásától és a mikor egy újabb állásra pályázott, *Rajner Lajos* dr. érseki helynök hivatalos minőségben személyesen és levélben is értésére adta, hogy szigorúan vétett az egyház törvényei ellen. *Hermann* dr. úgy találta, hogy a szóban lévő levél durva és sértő hangú volt és ezért a budapesti járásbíró-ságon rágalmozás címén följelentette az érseki helynököt. Ma tárgyalta ezt az ügyet *Polányi járásbíró*, de miután a levélben nem talált sértést, hát fölmentette *Rajner Lajost*.

Kétezer koronás pásztoróra.

Egy váltópör története.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 11.

Roppant kellemetlen helyzet lehet, amikor valaki egy édes pásztor óra mámorában uszva enyeleg a szeretett nővel s egyszerre, mint derült égből a villámcsapás, megjelenik a férj, a féltékenységtől háborgó ember és bős ordítással kiált boszut. Hát ilyenkor a hódító lovag szeretne kámforrá válni és elpárologni, mert becses élete, vagy legalább is testi épsége egy kicsit veszélyeztetve van. Vannak azonban esetek, amikor az ilyen jelenet nem végződik vérontással, hanem csak valami szelidebb érmetesséssel. Tudniillik a férj és feleség együttes fufanggal eret vágnak a „csábító”-n. És ez az üzlet kezd mindjobban elharapózni. Nem jár ugyan ellenszolgáltatás és kockázat nélkül, de eléggé kifizető. Az alábbi esetben, amelyet ma tárgyalt az aradi törvényszék, például a kísérlet esütörtököt mondott:

Polónyi Tamás pécskai gazdálkodó, akinek *Fönlak* községben kisebb földbérlete van, a múlt év nyarán elküldötte feleségét a tanyára. Tudta, hogy a szomszédos birtokos, *Lipován Mia* szemet vetett a csinos asszonyra, biztatta tehát a feleségét, hogy csak kacérkodjék a fiatal gazdálkodóval. Így is történt. *Lipován* ostromolta a menyecskét, de az csak hosszas hódító kísérlet után engedett egy pásztorórát. Kéjes örömmel ment el a menyecskéhez *Lipován*, egy szép nyári holdvilágos éjjelen. Az asszony már várta. Szerelémittasan karolta át a megrészegített embert, akit csókjaival árasztott el. Így tartották egymást átölelve, amikor egyszerre megjelent a szobában a felbőszült férj, revolverrel kezében és bős ordítással vetette magát *Lipovánra*:

— Meghalsz nyomorult! Tönkretetted családi boldogságomat!

Lipován arca krétafehérré változott, térdre esett a felháborodott ember előtt és könyörgött neki, hogy kímélje életét.

— Nincs kegyelem, meg kell halnod, — ordított a férj — készülj el a halálra gaz csábító.

— Gazduram ne bolondozzék hát, — esengett neki *Lipován* — inkább megfizetem a kárt, csak ne bántson.

— Az már más, — válaszolt a zord férfi — ird alá ezt a két váltót, az egyik 1500 koronás, a másik 500 koronás.

A megszeppent *Lipován* szó nélkül aláírta az elébe tett, előre elkészített váltókat. Mikor azután *Polónyi* az aradi törvényszéknél perelte a két váltót, *Lipován* kifogásokat adott be és előadta az egész történetet. Együttal feljelentette *Polónyit* és feleségét zsarolás miatt, akiket a bíróság fogházra is ítelt. Miután a váltópörben a bíróság az ítéletét attól tette függővé, hogy a büntető bíróság megállapítja-e a zsarolást, az aradi törvényszék a mai napon *Polónyi Tamást* elutasította a váltópörével. Végeredményében tehát mégis ő károsult legjobban a pásztorórából, neki még ülni is kell miatta...

NAPI HUSZ KORONA JÖVEDELEM.

Szélhámoság — apróhirdetésekkal.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 11.

Spitzer Izrael Emiltől azt kérdezte ma *Scepkovszky Teofil* rendőrhadnagy:

— Tulajdonképen miért tisztelte meg Arad városát azzal, hogy irodalmi működésének színhelyül választotta?

— Azért, mert Arad irodalma országos híré — felelte a szent meggyőződés hangján *Spitzer Izrael* Emil. Itt még terem babér az író részére.

— És uraságod az irodalom melyik fajtát gyakorolja? — kíváncsiaskodott a rendőrhadnagy.

— Alfaját kérem, az alfaját. Tudniillik én levélíró vagyok. Ez egy irodalmi alfaj.

Spitzer Izrael Emil tudniillik naponta száz számba küldi szét leveleit, melyek nála a lép szerepét játsszák. Minthogy azonban minden irodalmi műnek bevezetése is van, a bűnügyi osztálynak ez a legfrissebb „levelező tagja” a bevezetést is elkövette.

Január hóban a *Pesti Hirlap* és *Neues Pester Journal* című fővárosi lapokban a következő apróhirdetést tette közzé:

NAPI HUSZ KORONA

biztos jövedelem mindazoknak, kik alólírottal címüket levélben tudatják. Válaszbélyeg melléklése feltétlenül szükséges.

Spitzer Emil

Arad. Akácfa-utca 2.

Aradon irodát nyitott, melynek ő volt az igazgatója, főlevelezőül pedig *Vörös Dezső*t, az *Abbazia* kavéház pincéret koszorúzta meg.

Az apróhirdetésre száz számba érkeztek a válaszbélyeggel bélelt tudakozódó irások. Ki ne akarna ma naponta husz koronát keresni?

Spitzer Izrael Emil a válaszbélyegeket hűségesen felhasználta irodalmi rendeltetésük szerint. Válaszokat írt, melyekben tudatta, hogy az ő aradi irodája a világ minden részében oly összeköttetésekkel dicsekszik, melyek révén boldoggá tesz mindenkét, aki postafordultával egy korona husz fillér irodalmi, illetve irodai költséget származtat el hozzá. „Csekély összeg — írta a válaszbélyeg felhasználásával küldött levelekben — és csak épen arra szükséges, hogy a jelentkezőről bővebb információt szerezzem be valamely tudakozó intézetnél. Ez így illik. Aki naponta husz koronát akar keresni, annak a multját, jellemét, megbízhatóságát ismerni kell.”

Az egy korona husz fillérek is sűrűn érkeztek. Oly sűrűn, hogy *Spitzer Izrael* Emil kezdte dicsőíteni Magyarországot, mint az irodalom Eldorádóját.

— Itt uriasan meglehet élni az irodalomból — szokta mondogatni az *Abbaziai* törz-asztalnál és *Vörös Dezső* bölintott a jellemző mondatához.

Minthogy azonban Magyarországon még a Szanint is a rendőrség veszi pártfogásába, *Spitzer Izrael* Emil babérjait is ez a hatóság tépdési le homlokáról. Az egy korona husz fillér küldői ugyanis feljelentették az aradi rendőrség bűnügyi osztályán az író urat, aki ellen az apróhirdetések és levelek útján elkövetett csalás miatt indították meg a nyomozást.

A *Spitzer*—*Vörös* irodában jelentkezők ugyanis nem husz koronát, de — mint említettük — a maguk egy korona husz filléréjét keresik, amelyet ép oly kevéssé fognak megtalálni, mint a napi husz koronákat.

Az ügyiratokat áttette a rendőrség az ügyességhez és *Spitzer Izrael* Emil urat örökre kitiltja Arad város területéről. A „levelező tag” állítólag temesvári illetőségű és csak néhány hét óta működik Aradon. Azelőtt Szegeden lakott, ahol már egyszer törvényt üttek felette. A feleségét lőtte agyon, de állítása szerint az esküdtszék felmentette.

A szerelem iskolája.

* Londonban tudvalevőleg meg-
alakították a szerelem iskoláját.

I.

Az arca még mindig ingerkedő,
Nem árt neki a legelső redő,
Még mindég észbontó, fitos osoda
Bár harminc éves lesz ides-tova.

A szavamat gunnyal nevette ki,
Hogy szerelemről beszéltem neki.
„A szerelem — mondtam — édes tövis,
Örömet csurgat a keserve is;
Bűnös imádság, drága valami,
Bolondság azt a szívbe fojtani,
Bolondság azt titkolni, eltagadni,
Bolondság annak esőkját meg nem adni,
Megüdvözülnek, akik benne járnak” ...
S a nő így szólt:
„Nekem mondja, — a tanárnak?”

II.

Az elhagyott utca-szélen,
Hol álmosak a kávécsarnokok,
Keszkenőt gyürve a kezében
Egy nő zokog.

Mi a baja? Szegény kis verobecske,
A szerelem-iskolába jutott;
És nem használt a tanulás a lecke,
Mert — elbukott.

—os.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Erdős Zsuzsanna, operet. (A bérlet).
Szombat: Tüzi mádók, szim. mű. Beutató elő-
adás. (B bérlet).

* **Vérnyomok a hóban.** Most hagyta el a sajtót Papp Andornak e című regénye. A regény a magyar népeletről meríti tárgyát s alakjait a néplelek ügyesen megrajzolt típusai. Meseje érdekfeszítő, stílusban egyszerű, de eleven, hangulatképei pedig sok élvezetes perccel szereznek az olvasónak. A regény két koronáért kapható a szerzőnél (az Arad és Vidéke kiadóhivatalában) s az aradi könyvkereskedésekben.

* **A tüzi mádók.** Gallovics Károly aradi hírlapírónak A tüzi mádók című társadalmi színműve szombaton kerül színre először. A társulat drámai személyzete nagy ambícióval készül a premiérre, hogy a helyi szerző darabját sikerre vigye.

* **Szulamith — délután.** Goldfaden világhírű héber dalműve, amelyet nemrégiben elevenítettek fel óriási sikerrel, vasárnap délután kerül színre először mérsékelt helyárral mellett.

* **Az olaszok vendégszereplése.** Kedden, e hó 16-án lép fel először az aradi színpadon az olasz operatársulat Donnizetti világhírű operájában, a Lammermoori Lucia-ban. Az olasz művészek már szombaton megérkeznek és a vasárnapi főpróbán résztvesznek.

* **Olasz lovasszokások.** Többször mutatott már be az Uránia színház lovasképeket, melyek az olasz lovasság bravuros lovaglóművészetével ismertették meg a publikumot. Pénteken bemutatóra kerülő új műsorán ismét szerepel egy ilyen egyszerű mozgófénykép, mely bámulatos lovasprodukciókat mutat be az olasz lovasság világhírű hajmeresztő bravurjairól. Meredek sziklák, több méter magas falak, sebességgel folyó patakok, tatózó mélységek nem riasztják vissza ezeket a vakmerő férfiakat. Hideg vérrrel veszik az akadályokat és ámulva látják azokat a mesteri ugratásokat, melyeket produkálnak. Az Uránia színház eme képe felül-

mulja az eddig bemutatottakat, annyi új látival köti le a közönség érdeklődését. Az Uránia új műsora egyébként is sok érdekességgel rendelkezik.

* **Az Idő** című hetilap legújabb száma politikai tartalommal kibővítve jelent meg. Politikai vezérekket Öreg politikus, verset Heltai Jenő, tárcát Kálmán Kornél, politikai karcolatot Pakots József és krónikát Ráspoly irt. Gáspárné Dávid Margit; Asszonyi szociológia, Radó Imre; A háboru, Nógrádi Pap Dezső; Csak hitogattál és Komáromi Kacz Endre Képzőművészeti kritikája teszi változatossá a lapot. A tartalmat „Nemzetiségünk”, Szezon, Idegen írók és közgazdaság rovat egészíti ki. Az *Idő* politikai és irodalmi hetilap félévre 6 koronáért rendelhető meg Péterfy Gyula szerkesztő tulajdonos címén: Felső-erdősor 82.

INTRIKÁK

a függetlenségi pártban.

Kibuktatott hivatalos jelöltek.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, március 11.

A bankbizottság tegnapi ülése semmi fordulatot sem hozott a bankválság ügyében. A bécsi tárgyalások eldőltségéig nem is lehet számítani fordulatra; ez az idő csupán arra jó, hogy előkészítse az új alakulást, ami már most elmaradhatatlannak látszik.

Ma délután — mint azt más helyen megírjuk — pártközi értekezlet volt a függetlenségi pártkörben. A függetlenségi képviselők feltűnő szívélyességgel fogadták a 67-eseket, különösen az alkotmánypártiakat. Értekezlet után természetesen szóba került a fuzió. *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter egy nagy csoport előtt így szólt:

— *Híve vagyok a fuziónak és nem látom annak semmi akadályát, ha a bankkérdésben bizonyos egyezséget tudunk létrehozni.*

Hogy mennyire itt az ideje a fuziónak, annak ékes bizonyossága az az értekezlet, melyet a pártközi értekezlet után a függetlenségi párt tartott. Az értekezletnek az volt a célja, hogy kijelölje a telepítési törvényjavaslat előkészítésére kiküldendő képviselőházi bizottságba a párt jelöltjeit. 21 jelöltet kellett választani, de a függetlenségi párt intéző bizottsága az eddigi szokástól eltérően minden helyre három jelöltet állított: összesen 63-at. A *Holló-Batthyány* csoport azonban egyáltalában nem respektálta a hivatalos jelölést, hanem a hivatalos jelöltek nagy részét kibuktatta és saját híveit jelölte.

A dolog teljesen tervszerűen történt. A *Holló-csoport* a legtöbb vonalon győzedelmeskedett. Feltűnő volt, hogy a négy zsidó jelölt közül hármát: *Szatmári Mórt, Fenyvesi Samut* és *Kelemen Samut* kibuktatták és csak *Beck Lajost* választották meg. A legtöbb szavazatot majdnem mind azok kapták, kiket hivatalosan nem is jelöltek. Legnagyobb részt a párt agrárius elemei. A heves választás után a bizottságba ezeket jelölték:

Balog Mihály, Baross János, Batthyány Zsigmond báró, Bernáth Zoltán, Bethlen István gróf, Beck Lajos, Buza Barna, Endrey Gyula, Hellebronth Géza, Hódy Gyula, Kállay Tamás, Kubik Gyula, Laehne Hugó, Lovászi Márton, Mérey Lajos, Nagy Emil, Szemere Huba, Semsey László, Szentiványi Árpád, Teleky Arvéd és Thaly László.

Végül a párt *Hoitsy* elnök indítványára *Kardos Samut*, a párt debreceni kültagját, aki a debreceni választások alkalmával a párt ellen agitált, kizárta a kültagok sorából.

Holnap a képviselőház bankbizottsága folytatja tanácskozásait.

HIREK.

KÉSZÜLŐDÉS A HARCRA.

A katonák ajánlati lapja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 11.

Minden cáfolgatás, minden titkolódzás, minden telefoncenzura dacára egy dolog egészen bizonyos: a háboru veszedelme nem agyrém. Anynyira nem, hogy katonáék is egész komolyan foglalkoznak vele. Ma egy katonai hivatalos irás jutott a kezünkbe, a melynek ez a címe: *Ajánlati-lap háboru esetére.* Az ajánlati-lap, amelyet a napokban küldtek szét, személyre kitöltött adatokat tartalmaz, azonkívül háboru esetére tartalmaz egy menetlevelet a monarchia összes vasutaira és gőzhajóira, sőt postakocsikra is, végül szabályzati pontokkal van ellátva. E pontok közül érdekességek tartjuk ideírni a következőket:

„Mozgósítás esetén történt felhívásoknál a nem tartalékos havidíjasok kötelesek tartózkodási községükből legkésőbb 24 óra alatt elindulni és a legrövidebb úton az ajánlati-lapban megjelölt rendeltetési helyre bevonulni.

Mihelyt az általános mozgósítás köztudomásúvá válik, az osztrák-magyar monarchia két államának és a megszállott tartományoknak területén kívül tartózkodó nem tényleges havidíjasok kötelesek — külön behívási parancs bevétele nélkül — haladéktalanul és a legrövidebb úton a magyar szent korona országainak területére visszatérni és az ajánlati lapban megjelölt rendeltetési helyre bevonulni. Azon nem tényleges havidíjasok, kiknek a behívást ajánlati lapjuk szerint tartózkodási helyükön kell bevéteni, csak külön behívásra vonulnak be.

Az összes pontok közül legérdekesebb a következő:

„Az ajánlati lap mindig biztos módon megőrzendő és csak az előljáró parancsnokságoknak szolgáltatható be. *Tartalma mindenkivel szemben szigorúan titokban tartandó.* Az ajánlati lapoknak közvetett személy, utján való szétküldése mindig kettős borítékban történjék.”

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 11-én az időjárás: enyhe, elvételre csapadék.

— **Márki Sándor dr. Aradon.** Arad polgársága minden évben lelkesedéssel szokta 1848. március 15-ének évfordulóját megünnepelni. Az idei ünnepélynek belső tartalmát és fényét nagyon emeli az, hogy az ünnepi beszédet Magyarország egyik legjelesebb történetírója: *Márki Sándor dr.* egyetemi tanár fogja elmondani. Márki Sándor nagy tudása, kiváló szónoki képessége és hazaszeretete biztosítja a szabadságünnep fényes sikerét. Az általánosan becsült tudós vasárnap este érkezik Aradra.

— **Szabadságünnep Ujaradon.** Az ujaradi kath. legényegylet e hó 14-én este fél 8 órakor saját helyiségében méltó fényvel készül megünnepelni a nemzeti ébredés évfordulójának ünnepét. Az egylet vezetősége a tagok közreműködésével a következő programot állította össze: 1. Hymnusz. Előadja az ujaradi földművesek dalosköre. 2. Talpra magyar. Szavalja Merfi Lipót. 3. Ünnepi beszéd. Elmondja Tilger

Nándor járási főszámvevő. 4. Szózat. Szavalja Gráber József. 5. Talpra magyar. Előadja az ujaradi földmivesek dalosköre. 7. Szózat. Előadja az ujaradi földmivesek dalosköre.

— **Adományok Asztalos Sándor szobrára.** Az „Asztalos Sándor társaság” választmánya tegnap este tartotta meg gyűlését, mely alkalommal Söfalvi György elnök jelentette, hogy Asztalos Sándor szülővárosa: Marmarossziget nagyon szíven hordja az Aradon felállítandó szobor ügyét és ezt igazolták onnan újlag azaz, hogy huszonkilenc koronát küldtek a szobor-alapra. Maga Perényi Zsigmond báró marmarosszigeti főispán ezen gyűjtés alkalmával 10 koronát adományozott. A jóval, anyagi javakkal kevésbé rendelkező város mindent meg tesz nagy szülőttéért s talán még többször lesz alkalma az „Asztalos Sándor társaság”-nak együtt működni a marmarosszigetiekkel a cél elérésében.

— **Értekezlet a függetlenségi körben.** Az aradi függetlenségi és 48-as kör holnap, pénteken este, a szokásos heti értekezletét tartja a 888-as vendéglőben. A kör elnöksége arra kéri a tagokat, hogy az értekezleten, amely a szervezkedés programjával és részletkérdéseivel is foglalkozni fog, minél nagyobb számmal jelenjenek meg. Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő közölte az elnökséggel, hogy a kör tagjai közé magát felvesztetni óhajtja s a fogadalom letétele céljából a legközelebbi héten tartandó értekezleten részt vesz. A holnap esti gyűlésen az eddig jelentkezett s az értekezleten megjelenő új tagokat is felavatják.

— **Az autbuszok átvétele — elmaradt.** Dieker József, a Westinghouse részvénytársaság párisi igazgatója tudvalevőleg Aradra érkezett, hogy jelen legyen az autbuszok felülvizsgálásánál és átvételénél. A mai napra kitűzött átvételt azonban nem lehetett megtartani, mert a város részéről felkért szakértő bizottság tagjai közül Sármezey Endre Acsev. igazgatót, Czinner Győző Acsev. főellenőrt és Lederer Simon Máv. mérnököt hivatalos elfoglaltságuk másfelé szőlította el. Az átvétel tehát csak akkor történhetik meg, ha a bizottság tagjai valamennyien Aradon lesznek. Dieker igazgató ma este Triesztbe utazott s a hivatalos eljárásához a gyár egy másik megbízottját fogják elküldeni.

— **A sofronyai talpfatelítőtelep pályázói.** A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a Sofronya állomáson létesítendő talpfatelítő csarnok előállítására versenytárgyalást tartott február hó 18-án. Ajánlatot tettek Neuschloss Ödön és Marcell (Budapest) 56.134'96 k., Schneider János és Mátyás (B.-Gyula) 40.536'74 k., Frick József (Arad) 45.000'60 k., Fejves Károly (Arad) 43.747'05 k., Maszni János (Arad), 54.550'70 k., Kotsis Lajos (Arad) 45.054'06 k., Steiner József (Arad) 42.864'15 k., Szabó József (Arad) 43.689'13 k., Fodor és Reisinger (Arad) 49.023'36 k., Konez Pál (H.-M.-Vásárhely) 40.167'30 k. és Székely és Böhm (Kecskemét) 52.385'17 koronával. A munkát Konez Pál kapta meg.

— **Magyar szolgabíróból amerikai farmer.** Pécsről írják: Jeszenszky Ödön báró dr. paksi szolgabíró állásáról lemondván, gazdasági tanulmányok céljából Amerikába ment. Az ottani hatalmas gazdasági élet, úgy látszik nagy hatással volt az ambiciózus, egyébként is kiválóan képzett fiatal báróra, mert egyelőre ott kíván megtelepedni. Hozzá tartozóit ugyanis táviratilag arról értesítette, hogy ott egy 1400 holdas földbirtokot vásárolt 20 ezer koronáért s kérte, hogy ezt az összeget küldjék el utána. Családja elhatározta s már intézkedett, hogy a kívánt összeg rendelkezésére álljon a vállalkozó szellemű fiatal bárónak, ki szolgabírói pályáját egy bizonyára több jövedelmet biztosító pályával cserélte fel.

— **A veszthely megváltására.** Egy vig társaság Böhm Mór mikalakai vendéglőjében kuglizás közben három koronát gyűjtött az aradi veszthely megváltására s azt hozzánk küldötte be. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— **A munka ünnepe.** Az aradi Könyvnyomdászok Szakegyesülete jelentős ünnepre készül. A nyomdászok egy öreg kartársuknak akarnak méltó, szép ünnepet rendezni. A munka ünnepe lesz ez. E hónap 21-én a városháza dísztermében diszkozgyűlést tart az egyesület, hogy ünnepelje Szőke Sándor aradi könyvnyomdászt, aki most tölti be munkásságának negyvenedik esztendejét. Aki ismeri a nyomdászatot, meg tudja érteni, hogy mit jelent ezen a pályán negyven esztendő. Folytonosan a munkás körül settenkedik az ólom betűszekrényekből kiáradó tödövesz s így kevés ama munkások száma, akik negyven évet töltenek ezen a pályán. Aki a nyomdászatban négy évtizedet töltött, az nemesak mint munkás, hanem mint a kultúra egyik tényezője is megérdemli az ünneplést.

— **Kinevezés.** Walder Izsót, a nagybuttyini járásbírószágot díjnokát ugyanoda járásbírószágot végrehajtónak nevezték ki.

— **A telefon új előfizetői.** Az aradi távbeszélő hálózatban az 1909. évi január havi névsor-füzet kiadása óta berendezett új, más előfizetőre átírt és megszünt távbeszélő állomásokról az igazgatóság a következő kimutatást készítette: 668. Aradváros szegényháza II. Aranykéz-utca 12., 675. Bogdánffy Béla dr. tb. főszolgabíró I. Perényi-utca 3., 678. Eisele János férfi-divatkereskedő I. Deák Ferenc-utca 42., 667. Galler Péter ügynök I. Thököly-tér 5/a. 641. Grünvald és Moskovitz rövidáru nagykereskedők I. Boros Béni-tér 22., 676. Hartmann János billiárd-, dákó-gyára I. Boros Béni-tér 7., 677. Hirsch Antal uri szabó I. Andrássy-tér 18., 673. Kell Manó női konfektio I. Deák Ferenc-utca 42., 113. Klein Mór borkereskedő I. Kossuth-utca 17., 680. Magyar államvasutak üzletvezetőségének kocsintézősége. 672. Montag Sándor gazdálkodó I. Gróf Apponyi Albert-ut 1., 616. Nagy János fűszerkereskedő II. Közép-utca 25., 670. Novák Péter földbirtokos, fa- és faszén nagykereskedő I. Weitzer János-utca 19. 669. Riesz Mátyás fűszerkereskedő I. Boros Béni-tér 16., 666. Schulik Lajos fűszerkereskedő I. Csiky Gergely-utca 10/a., 478. Urban Endréne üveg- és porcellánkereskedés I. Forray-utca 2., 671. Vig Lajos jelzőlog-közvetítő I. Árpád-tér 5., 679. Winternitz Jenő bluz-, alj- és pongyola-áruháza I. Szabadság-tér 2.

— **Huszártisztek balesete.** Sopronból írják: Hétfőn a Semmeringen nagy bobsleigh-verseny volt, melyen soproni huszártisztek is részt vettek egy négyes szánon. A meredek pálya egyik merész fordulójánál a soproniak szánya felborult és a tisztek kiestek belőle. Legnagyobb esett a leghátul ülő fékező Mattyasovszky Mátyás hadnagy, aki könnyebb természetű agyrázkódást szenvedett. Wenckheim Károly gróf és Georgievics Guidó hadnagyok az arcukon sebesültek meg, a negyediknek, Himmel Henrik hadnagnak nem történt semmi baja. A sebesülteket az Erzherzog Johann szállóban ápolják.

— **Bika a vonat előtt.** Mehala község bikája tegnap véletlenül kiszabadult az istállóból és a késő esti órákig künn kóborolt a határon. Bolyongás közben az aradi vasuti vonalra ért. Mikor az aradi vonat este fél hét óra felé a józsefvárosi állomás felé közeledett, a bika a sínparók közt állt és dühösen turta szarvaival a földet. A bikát a mozdony elgázolta, de addigra az szarvaival megrongálta úgy a gép, mint négy kocsit. A vonatnak a nyílt pályán kellett megállni, míg a bika testét félrerakták a sínokról.

— **A zsinagógából.** A templom előjáróság köz tudomásra hozza, hogy a péntek esti istentisztelet 5 és fél órakor kezdődik.

— **Pörüljárt rabló.** Budapestről írják: Varga Mihály 65-ös számú rendőr Ujpesten lakik, a Beresényi utca 10. szám alatt. Tegnap szabadnapos volt és az éjjel polgári ruhában ment hazafelé. Amikor Ujpesten a József-utca elé ért, egy alak ugrott eléje és e barátságos felszólítást hangoztatta:

— Pénzt vagy életet!

— Pénzem nincsen, — mondotta a rendőr — az életemre pedig egyelőre még szükségem van, ha azonban éjjeli szállást akarsz koma, azt szívesen adok.

A rabló erőszakoskodni kezdett, mire a rendőr egy ügyesen alkalmazott dzsiu-dzsiu fogással a kezét kicsavarta, a fickót a vállára vette és kapálódzása ellenére az ujpesti kapitányságra vitte. Itt megállapították, hogy az utonálló Szlamiár János 30 éves, többször büntetett csavargó és letartóztatták.

— **Megvert gazda.** Komlosán Illés, vingai gazdát múlt hó huszonhetedikén a koresmában szóváltásból kifolyólag Zsikics Száva és több társa megverte. Komlosán a verekedés óta betegen feküdt és e hó nyolcadikán meghalt. Azt hitték, hogy a verekedés következtében halt meg. A királyi ügyészség vizsgálatot indított ez ügyben, mely eddig nem járt pozitív eredménnyel. Tegnap délután a helyszínen megjelentek Eisler Mihály dr. vingai járásbíró, ki a vizsgálatot vezeti, továbbá Szigeti Henrik dr. és Urbanetz Ede dr. törvényszéki orvosok, kik a boncolás útján megállapították, hogy Komlosán tüdőgyulladás és szivburoklob következtében hunyt el. Így tehát a verekedés nincs összefüggésben a halállal.

— **Likőr aromák kitűnő likőrök előállítására; — házilag — Vojtek és Weisznál. 171**

TARKASÁGOK.



(A káplár tanít.) Egy aradi önkéntesről, aki betegsége miatt most elkésvé vonult be a harmadik gyalogezredhez, a következő apróságot beszélük.

Káplár ur Kopec vezényelt a gyakorlóterén.

— Bájfusz! — kiáltja a vezényeszt a hadfi olyan ordítva, mintha legalább is generális sarszira aspirálna. (Ez „magyarul” bei Fusst jelent.)

A szakasz a fegyvert előírás szerint a lábhoz eresztü. Az ujdonsült önkéntes azonban elmulasztotta ezt, mert elsámézkodott.

— Hé, önkéntes! — kiáltja a káplár, — mi maga cibil korában?

— Tanárjelölt. A német nyelv tanára leszek.

— Nohát akkor miért nem teszi azt, amit vezényelek. Nem hallotta, hogy bájfuzst kiáltottam? Nem tudja, mi az a bájfusz? Maga pópaszemes ökör. Báj: az láb, fusz: az hoz. Bájfusz: lábhoz.

(Üzlet és szerelem.) Egy fiatal kereskedősegéd udvarolt egy csinos leánynak. Meg is kérte a kezét. A leány mást szeretett és nem is akarta beleegyezését adni a házassághoz, de a szülei erőszakolták. Így megtörtént az eljegyzés. A kereskedősegéd drága jegygyűrűt húzott a leány ujjára, az azonban még ekkor se vidult föl.

— Mondja, — szölt ekkor a vőlegény — maga mért olyan szomorú?

— Mert nem akarok a maga felesége lenni.

— Nem szeret?

— Nem. A Schwartz Bélát szeretem. Kérem, lépjen vissza a házasságtól, ne tegyen szerencsétlenné. Én a Schwartzé akarok lenni.

A fiu ekkor zsebetette a gyűrűt és komor arccal kérdezte:

— Jó, lemondok magáról. De mondja meg legalább, hol lakik az a Schwartz?

— Mit akar, az istenért, — kérdezte kétségbeesve a leány, — meg akarja ölni?

— Nem, — szólt zordonan az exvőlegény.

— Hát mit akar vele?

— Elakarom neki adni ezt a jeggyűrűt.

*

(Igazolás.) Kisjenőről írják ezt a rövid történetet: Egy atyafi ment a postahivatal poste-restante ablakához s egy nevére szóló levél után tudakozódott.

— Hogy hívják? — kérdi a tisztviselő.

— Garabolyos Andrásnak.

— Erre a névre van levél. De mivel igazolja magát?

Benyul András a mándlija zsebébe és kivessz egy szürke lóról kiállított pakzust. Odanyújtja:

— Ehul van ni.

— Hiszen ez marhalevél.

— Igen, — de én is rajta vagyok!...

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, március 11.

Amerika 1-el olcsóbb. Kínálat korlátolt, vételkedv mérsékelt, 14 ezer métermázsa tartott.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	13.77—3.8	13.75—13.76
Tengeri májusra	7.56—7.57	7.56—7.7
Rozs áprilisra ...	10.42—10.43	10.41—10.42
Buza májusra —	13.54—3.55	13.47—13.48
Zab áprilisra ...	8.78—8.79	8.78—8.79
Buza 1909 októberre	11.31—11.32	11.31—11.32
Rozs októberre ...	9.40—9.41	9.40—9.41

Zárul 5 órakor.

Oszták hitelrészvény ... 629.—
Közúti vasút részvény ... 463.—

Budapest kőbányái sertéskereskedelem.

— Március 11. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 142—144 fillérig; fiatal közép páronként 240—250 kilogrammig terjedő súlyban 142—144 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 142—144 fillérig.

Szertiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: Március hó 7. napján volt készlet 21.271 darab, március 8. napján folhajtott 250 darab, március 9. napján elszállított 248 darab, március 10. napjára maradt készletben 21.279 darab. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Március 11. —

Fehér Kereszt szálloda. Antal Ákos utazó Budapest. — Magyar Arpad utazó Budapest. — Pudler Sándor utazó Budapest. — Vermes Dezső utazó Budapest. — Breitter Mór utazó Kolozsvár. — Glasz Manó utazó Budapest. — Sas Kálmán utazó Budapest. — Neuróth Sándor hivatalnok Budapest. — Beck Jakab utazó Budapest. — Róth Izidor utazó Budapest. — Rana Ernő utazó Budapest. — Reich Emil utazó Bécs. — Angyalffy Károly utazó Budapest.

Központi szálloda. Lederer Béla utazó Budapest. — Pitkovici István bérlő Borosjenő. — Schilla Sándor utazó Budapest. — Müller Béla utazó Budapest. — Fischer Lipót utazó Budapest. — Karácsonyi Gyula ispán Pécska. — Löwy József utazó Temesvár. — Altman Ignác kereskedő Türokszentmiklós. — Pauker Armin utazó Budapest. — Kiss György birtokos Békésesaba. — Bokor Bernát utazó Budapest. — Wurfer Gyula utazó Budapest. — Rosenberg Adolf utazó Budapest. — Zuckermann Izidor utazó Bécs. — Kluge Pál utazó Berlin.

Vass szálloda. Kootz János segédjegyző Szécsány. — Szécsi Verona főzőnő Szeged. — Káritz Emil utazó Budapest. — Friedmann Fülöp utazó Nagyvárad. — Bokszin Miklós esperes Köttegyán. — Székely Andor földbirtokos és neje Budapest. — Haj Mózes Rither utazó Galícia. — Kovácsics Kálmán utazó Budapest.

Pannónia szálloda. Kricsfalussy Mihály tanácsos Budapest. — Schmatzer Mátyás fakereskedő Donesény. — Korozmay Frigyes birtokos Budapest. — Adám Géza dr. ítka Budapest. — Hanth Arpad dr. orvos Szentmárton. — Lőrinczy László utazó Hajdunás. — Kure György jegyző Szapárliget. — Vécsey Miklós utazó Budapest. — Schweffer Irén magánzó Arad. — Szabó Imréné tisztviselő neje Pankota. — Muresán Sándor magánzó Nagylak. — Smidt Márton kereskedő Budapest. — Fejér Antal kereskedő Nagykőrös.



Kérjen Ön Aspirint csak a mi „Originaltableten” eredeti dobozeinkban
Festékgyárak ez előtt Friedr. Bayer & Co., Elberfeld. 5952

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi március hó 12-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

Az ereszleány

Operette 3 felvonásban. Irta: B. Buchinder. Zenéjét szerzette: G. Jarnó. Fordította: Révész Ferenc. A verseket Országú Bgriatan

S Z E M E L Y E K:

II-ik Jozsef	Mártonfi R.	Reutern, lovas	Szabó L.
Gróf Loeben	Polgar S.	Földessy	Faludy K.
Gróf Sternfeld	Ditrői Mór.	Lang, erdész	Várnay Jenő.
Josefine	Kun Iren.	Krisztina	Sz. Rontay B.
Othegraven	Benkőné.	Wal erl Péter	Leóvay Leo.
Gróf Kolonitzki	Kertész D.	Mi ka	Zalai Margit.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Uj műsor.

Uj műsor.

Műsor: 1909 március hó 12-én, péntek:

1. A részeg alma. Humoros. — 2. Az önfeláldozó csavargó. Dráma. — 3. Csodás áom Szines látványosság. — 4. A toladókr. Bobózat.

Tíz perc szünet.

5. Utolsó családás. Dráma — 6. A repülő ember. Mulatságos. — 7. A doktor találománya. Humoros. — 8. Olasz lovasgyakorlatok. Katonai látványosság.

Előadások délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Hétfőn, kedden és szerdán:

A végzetes lövés.

Dráma 5 felvonásban. Irta: G. Sandeau.

NYILTTÉR.*

Az Aradi Közlöny

tekintetes kiadóhivatalának!

Tisztelettel kérem, sziveskedjenek becses lapjuk holnap megjelenő számának Nyilttér rovatában a következő sorokat közölni:

Aki az Aradi Közlönynek azt a téves információát adta, hogy én az önök b. lapja ellen, az ujszentannai Kaszinó január harmincadiki közgyűlésén, denunciótam, vagy a lap ellen bármiképen nyilatkoztam volna, — az hazudik.

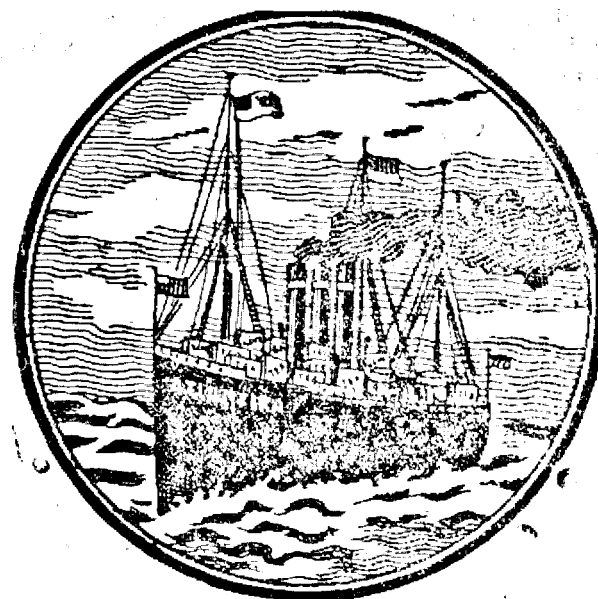
Tisztelettel:

Szimonisz László dr.

1100

ujszentannai ügyvéd.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.



Reggel, délután és este

igyunk

ATLANTIKA kávé,
ATLANTIKA teát
ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszert káros szagától mentes

kávé, tea, rum.

A kirakathban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörköles. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.



Telephon 422.

Uj asztalos műhely Aradon.

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek b. figyelmét

épület- és butor asztalos

műhelyemre tisztelettel felhívni.

Számos éven át volt alkalmam Budapest, München és Stuttgart előkelő műhelyeiben tapasztalatokat szerezni.

Ezen kedvező körülményeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebbmenő követelményeket előgithetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses és tartós munkával szolgálni.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

épület és butoreasztalos 691

Aradon, Aranykéz-u. 8. — Telephon 422.

FÁJ A FEJE?

Miért nem használja

Rozsnyay fejfájás elleni tablettáját.

Egyszeri próba elegendő.

1 doboz 6 darab tablettával 1 korona.

Fagydagánatok

2-3 nap alatt gyógyulnak, de csak akkor, ha a valódi

Rozsnyay-féle fagybalzsamot

Dr. Kepess receptje szerint alkalmazzák.

Ára 70 fillér.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyászati ártó

371

Arad, Szabadság-ter.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Cím:

5972

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.



A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a szép üde arc, mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcüre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcüreg ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedül szer, mely 5-6-szor használat után eltávolít kitérészeket, pattanásokat, szepőket, májfoltokat és az arcot hóhérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege“ nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifjú üdeségében tartja meg.

Készítette:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ára 1 korona.

461

Szővet, barchet, flannell

és mindenféle téli áruk remek választékban Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület.

Vidékre mintákat készséggel küldök.



1198-1903. pm.

Hirdetmény.

Zsigmond Béla, az aradi maroshidak építési vállalkozója Aradon, az Főtvös-utca torkolatában a város és a vár között létesítendő vashíd építéséhez szükséges munkahid felállításának engedélyezését kérte.

Az építési tervek az 1885. évi XXIII. t.-c. 162. §-a értelmében az aradi folyammérnöki hivattal közöltettek. A munkahid építése ellen közérdekből észrevétel nem merült fel, ennél fogva a bemutatott tervekhez az aradi folyammérnöki hivatal 241-1909. számú alatt beadott szakértői észrevételeit a hivatkozott t.-c. 163-ik §-a értelmében Aradon, a városháza I. emeletén levő hivatalos helyiségben 1909. évi március hó 9-től kezdődőleg 1909. április hó 7-ig terjedő 30 napi időtartamra az értesítéssel teszem ki közszemlére, hogy jogukban áll az érdekelteknek azokat betekinteni és észrevételeiket vagy ellenvetéseiket akár írásban a közszemlére kitétel alatt, akár a folyammérnöki hivatal hozzájárulásával tartandó ideiglenes engedélyezési tárgyaláson, akár a később kitűzendő végleges engedélyezési tárgyaláson szóval annál inkább adniak elő, mert ellenesetben a határozat további meghallgatásuk nélkül fog meghozatni.

Mint hogy a hid alapmunkáinak

sürgős voltára tekintettel az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal az ideiglenes engedélyezéshez hozzájárult, az ideiglenes engedélyezési tárgyalást Aradon, a városháza I. emeletén levő tanácssteremben 1909. évi március hó 17-ik napjának d. e. 10 órájára kitűzöm és arra az érdekelteket jelen hirdetmény útján meghívom. A végleges engedélyezési tárgyalásra szükség esetén később fogok határnapot kitűzni.

Arad, 1909. évi március hó 8. **Varjassy,** polgármester.

Permetező javítások elfogadtak.

M. kir. szabadalmazott.

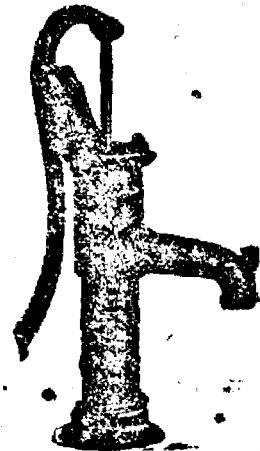
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozzott kenderescsövek a legolcsóbb árban.



Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A borsosnéi esperességben fekvő Apáti, község gör. kel. templomának újbóli felépítése céljából készült és az aradi gör. kel. egyházmegye főtisztelendő Szeatszékének 2701-907. sz. a. kelt határozatával jóváhagyott terv- és költségvetés alapján ezennel árlejtési hirdetmény tüzetik ki 37261 kor. 31 fillér kikiáltási árral. Az árlejtés Apáti községben a felekezeti iskola helyiségében 1909. március hó 21-én délelőtt 11 órakor fog megtartatni:

Feltételek:

1. Árlejtők az árlejtés kezdetén a kikiáltási ár 10%-át bányatpénz gyanánt 3726 kor. 10 fillért készpénzben, vagy elfogadható értékpapíron tartoznak letenni.

2. A terv, a költségjegyzék és az árlejtési feltételek Apáti község lelkészi hivatalánál tekinthetők meg.

3. A hitközség fentartja magának azon jogot, melyszerint a pályázók közül azon vállalkozót alkalmazza, a kiben legnagyobb bizalma lesz.

4. Árlejtőknek nincs joguk ahhoz, hogy az árlejtése való részvételük által felmerült költségei visszatérését követelhesse. Apáti, 1909. március 4-én.

Popoviciu Athanasz, elnök.

APRO HIRDETÉSEK.

Intelligens özvegy nőnél

jó házból való fiatal emberek izletes házi kosztot és teljes ellátást azonnal kaphatnak. Cim: Határ-utca 22. 1098

Egy csinos

2-ös számú Wertheim-cassa jutányosan eladó Sternnél, Boros Béné-tér 22., az emeleten. 1099

Remington gépirót

keres azonnali belépésre Hátszegi kir. közjegyző. 1098

Szanin

magyar nyelvű új kiadása 8-10 nap múlva kapható lesz 3-20 koronáért. Vidékre 3 korona 40 fillér beküldése ellenében bérmentve szállítom. Kerpel Izsó könyvkereskedése Aradon. Ugyanott egy kerékpár eladó. 262

Kiadó egy üzletelviség

Kossuth-utca 8. sz. alatt. 1052

Egy jóforgalmu

szatócüzlet trafik és italméréssel más vállalat miatt azonnal átadható. Cim a kiadóban. 1073

2000 □ ölnyi

háztelek a belvárosban eladó. Cim a kiadóban. 1071

Julzsufolt raktáram

következtében antiquar könyveket és különféle papírárukat beszerzési áron alóli kiárusítok. Tolnai Világlapját összes kedvezményekkel eredeti árban házhoz szállítom. Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. 291

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 1085

Májustól kiadó

4 szobás lakás Láhner György-utca 7a. sz. a.

Teljesen jó karban lévő

női ruhák eladók Teleky-utca 10. sz. alatt.

Katóságilag engedélyezett

kiárusítás könyvek, papíráru és írószerekben üzletáthelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 178

1909. V. 122/1. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1909. V. 122/1. számú végzése által Berger B. aradi cég jelentkező végrehajtató javára 236 kor. tőke és járulékal erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírósággal le- és felülfoglalt és 1805 koronára becsült butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Ezen árverés Ács Lajos 200 K. és Schillinger Vilmos 108 K. 86 fill. követelése és járul erejéig is meg fog tartatni

Mely árverésnek a helyszínen, vagyis Aradon, Andrassy-tér 3. szám alatt leendő eszközzésére 1909. évi március hó 12. napjának d. u. 3 órája hararidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladottni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1909. évi február hó 22. napján.

Györfly Arnold,
bírószági végrehajtó.

1097

Ügyes

lapkihordó pár felvétetik.

—————

Nagymennyiségű

pléh-pánt

és

maculatura

jutányos áron

eladó.

3746—1909. kh.

Hirdetmény.

A magyar királyi földmívelésügyi miniszter 24323—1909. sz. a. kelt rendelete alapján közhírré teszem, hogy minden pékmester és sütőiparos üzletében feliratilag jelezni tartozik, árul-e üzletében tejet és tejterméket, vagy nem. — Árusításra nem szánt, feldolgozásra használható tej vagy tejtermék az árusító üzletben egyáltalában nem tartható. Ez ellen vétők kihágást követnek el és az 1895. évi XLVI. t.-c. alapján büntetett fognak.

Arad, 1909. évi március hó 9.

Sariot,
főkapitány.

Valódi orosz, Caravan és chinai

TEÁK

eredeti csomagokban és kimérve

Valódi Jamaikai

RUMOK

ismert saját töltésű üvegeinkben

Legelőnyösebben ösmert bevásárlási hely:

VOJTEK ÉS WEISZ

dragueria és parfumeria nagykereskedése

201

ARADON.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Fagyás

ellen kitünő, a maga nemében páratlan jó hatásu szer a „FRIGIN”. Ára egy üvegnek 70 fillér. Fagyvizketegséget és fagydagánatokat biztosan megszüntet.

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER”, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Dr. Székely Károly

aradi fogorvos „Odur” szájviz és

fogpora egyedüli raktára. Egy üveg szájviz ára 2 korona, 1 doboz fogpor 1 korona.

Hajvesztő

„Depillar”. E csodahatásu szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona. 191

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél: gyógyszer-tárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Hajós Árpád